

Jó Pajtás

2017. X. 19.

71. évf., 28. szám

**Hippi lány Csantavérről -
gazdag volt a gyermekhét
egész Vajdaságban**

**Magyar nagyasszonyok
Hogyan kérjünk bocsánatot?**

Játsszunk másként!

Herman Ottó Doroszlón

**Lezárult versillusztráló pályázatunk -
belső borítónkon a legjobb munkák**

Szabadkai siker egy szlovákiai rajzpályázaton

Nem túlzás életre szóló élménynek nevezni egy több száz kilométeres utazást, különösen ha annak célja egy elismerés átvétele. Ebben a kivételes helyzetben voltak Varga Péter és Kujundzsity Tifani, a szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedikesei, akik október első napjaiban Szlovákiába utazhattak tanító nénijükkel. Nem is egy, hanem három napot töltöttek a tőlünk északra fekvő országban, ahol a vendéglátók kedvességét élvezték.

A nemzetközi képzőművészeti pályázatot hagyományosan meghirdető Hlohovec, magyarul Galgóc városa Pozsonytól északra található. Ebben a városban kevés magyar él, noha 1868-ban itt került elő az első tarosylemez-lelet a honfoglalás korából.

A pályázaton kivételesen jól szerepeltek a szabadkai képzőművészek. Mint azt Grubanov Martinek Emília tanítónőtől megtudtuk, tanítványai: Varga Péter és Kablyev Szonya (J. J. Zmaj iskola) különdíjban részesültek, a Népkör Magyar Művelődési Központ növendékei, Boros György tanítványai pedig különböző díjakat gyűjtöttek be. Tóth Szilárd 3. helyezést ért el a 12–15 éves korosztályuknál, Fürstner Nina kiérdemelte az UNESCO

küldődját, Csegar Olga a Nemzetközi Művészeti Iskola különdíját kapta meg, Fürstner Korina pedig a galgóci Kultúrotthon különdíjában részesült.

A díjátadáson részt vehetett Varga Péter és Ku-

hetetlen napot tölthettek Szlovákiában, kettőt Galgócban, amikor fogadták őket a polgármesternél, majd díjkiosztót, műhelymunkát szerveztek, és díszvacsorával zárták a pompás fogadást. Ráadásként a díjazott gyere-

Péter és Tifani a szlovák városkában mindent megcsodált, sőt – mint az a fotón is látható – ki is próbált

Fénykép a közös munkával

jundzsity Tifani, aki ugyan nem nyert díjat, de Szonya helyett, aki külföldön van, képviselhette iskolája ügyes kezű tanulóit. Tanítónőjük kíséretében három felejt-

kek egy napot még Pozsonyban tölthettek. A pályázaton fehérorosz, észt, szlovén, cseh, török, szerbiai, magyar, és szlovákiai gyerekeket díjaztak.

Újabb rajzpályázat!

Újabb pályázati körre hívjuk fel figyelmeteket. Ezúttal arra vagyunk kíváncsiak, mi a kedvenc játékok. Lehet az foci, valamelyik videojáték, vagy egy ugrálókötél, társasjáték. Bármilyen, ami kedves nektek. Rajzolja meg le és küldjétek be címünkre (e-mailben: jopajtas.szerk@magyarszo.rs, vagy postai címünkre: Vojvode Mišića 1., 21 000 Novi Sad, de bárhogy is, tüntessétek fel: JÁTÉK-RAJZPÁLYÁZAT) legkésőbb november 10-éig. A sikeresebb munkák megjelenhetnek lapunkban, a legsikerültebb rajz alkotóját pedig egy 4 GB-os memóriakártyával jutalmazzuk. A memóriakártya szerkesztőségünk egykori kistudósítójának, az Ausztráliában élő Farkas Józsefnek az ajándéka.

Csorba Béla

A görhéhez Tata őszei fohásza

Istennek kalácsa,
cukros tőkös görhe,
a hasamba gurulj,
ne a szutykos földre!

Hagyd az égi tepsit,
izzott már eleget,
kihűlő szívünknek
hozz egy kis meleget!

VERSENYKIÍRÁS

A Jó pajtás 42. saktornája

December 16-án, szombaton Tiszaszentmiklós/Óstojicévn a dr. Tihomir Ostojić Általános Iskolában (Tito marsall u. 58.) rendezzük meg a sorrendben 42. Jó Pajtás Saktornánkat a Vajdasági Sakkszövetség védnöksége alatt, a Magyar Szó szervezésében. A főbíró tisztségét Brindza István nemzetközi bíró tölti be.

Minden általános iskola maximum 5 tagú fiúcsapattal és maximum 3 tagú lánycsapattal nevezhet be. A verseny 7 fordulós, egyéni és svájci rendszerű, az egy iskolába tartozó egyének eredményeinek összeadásával alakul ki a csapatok sorrendje. A legjobban helyezettek serleget és érmekeket kapnak, külön a fiú- és lánycsapatokban, ezen belül külön az alsós és felsős csoportokban.

Az utazási költségek a részvevő iskolákat terhelik, a szervező reggelit biztosít a részvevők számára.

A csapatok előzetes benevezése és regisztrálása: az iskolában, december 16-án, 8.30 és 9.00 óra között. A megnyitót tervezett időpontja 9.30 óra.

Kérjük az érdeklődő csapatok vezetőit, részvételi szándékukat legkésőbb december 8-ig jelezni e-mailben a promo@magyarszo.rs címre.

Versenyszabályzat

A Jó Pajtás sakkversenyén általános iskolák csapatai vehetnek részt. A verseny egyéni – külön csoportban játszanak a fiúk és a lányok. Egy iskola maximum 5 fiút, illetve maximum 3 lányt nevezhet be. A sakk-készleteket és sakkórákat a részvevő csapatok hozzák magukkal és a szervezők rendelkezésére bocsájtják a verseny ideje alatt. A gondolkodási idő 20–20 perc játékosonként egy játszóra. Az a versenyző, akinek elfogyott a gondolkodási ideje, elvesztette a játszmát. Az egy iskolából érkező sakközőkat a program nem párosítja egymással. A verseny egynapos, 7 fordulós, svájci rendszerű.

Egy-egy kategória győztese az a versenyző, aki a legtöbb pontot szerezte meg a 7 forduló során. Holtverseny esetén a Buholcz-pontok döntenek a végső sorrendről.

A fiú és lánycsapatok sorrendje az egyéni eredmények összesítése által alakul ki. Amennyiben egy iskola több mint 4 fiút, illetve több mint 2 lányt nevezett be a versenyre, csak a legjobban helyezett 4 fiú, illetve 2 lány eredményei számítódnak be a csapateredménybe. A fiú- és lánycsapatok eredményeinek összesítésével alakul ki az iskolák végső sorrendje.

A csapatvezetőkkel történő egyeztetés után a szervező módosíthat a fenti szabályokon. Minden egyéb, a versenykiírásban nem szabályozott kérdésben a Szerbiai Sakkszövetség szabályzata a mérvadó.

A csapatvezetőknek a verseny helyszínén, annak kezdete előtt átadott benevezése számít véglegesnek. A versenyt vezető bíró döntése végleges.

Diák-tanár szerepcsere Királyhalmon is

Az idei gyermekhét október 18-ától 22-éig tartott. A királyhalmi Petőfi iskola tanulói sajnós kénytelenek voltak elhalasztani a szerdai és a csütörtöki kirándulásokat. Ezt a két napot a következő héten pótoltuk be. Idén is sok érdekes programon vehettünk részt. Számomra azért is volt különleges ez a hét, mert idén én voltam a médiakommunikációs technikus (fényképész), és mondhatom, hogy nagyon élveztem a munkámat! A diákszemélyiség megfigyelésénél megfigyeltem, hogy melyik nap milyen színű ruhában kell jönni a suliba.

Hétfőn kébbe öltöztünk. A rövidített órák után sportnapot tartottunk, a hetedikes fiúk a

Senki sem panaszkodott, ellenkezőleg, jól szórakoztunk

nyolcadikosokkal fociztak, a fiatalabb osztályok részére a tanárok akadálypályát készítettek.

Kedden pöttyös-csíkos-kockás napunk volt. Kézműves foglalkozáson vettünk részt és közben finomabbnál finomabb süteket csemegezhettünk. Csuheából készítettünk angyalkát és virágokat. Nagyon élveztük!

A szerdai, sárga napon Palicson jártunk. Csónakáztunk a tavon és a kétszemélyes kerékpárokat is kipróbáltuk.

Csütörtökön a hajdújárasi focipályára mentünk, ahol a Népek kemencéjében lángost sü-

tötték nekünk. A játékokon a tanárok is részt vettek és mindenki nagyon jól szórakozott!

Pénteken piros nap volt és emellett tanár-diák csere. Az ideiglenes tanárok óra előtt beültek a tanárba és beszélgettünk az igazgatóval meg a többiekkel. Én a biológiaórát tartottam, mivel az a kedvenc tantárgyam. Az órákon az igazi tanárok visszatérhettek a gyerekkorukba.

Élménydús volt ez a hét, sajnós gyorsan elmúlt és visszatértünk a régi kerékvágásba.

Nagygyörgy Zsóka, Petőfi Sándor iskola, Királyhalmon

A pénteki nap a piros színé volt, ráadásul felcseréltük a helyünket a tanárokkal

Polka, néptánc... és a többi Óbecsén

Arra mindig is nagyon ügyeltek az oktatók, hogy szórakoztassák ezen a héten a gyerekeket.

A Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben az ovisok, a diákok részére Cseszák Balázs néptáncoktató vidám, játékos délelőttöt szervezett. Volt ott játék, tánc a javából. Még a szerb Đido néptáncosok is bemutatták táncaikat a tanulóknak. A könyvtárban bábelőadást láthattak a kicsik.

A harmadik napon Péterváradra látogattak a petőfisek

A Fantast kastélyszállóig meg sem álltunk a biciklitúrán

A Sever Đurkić iskolában a „nagyok” palacsintát sütöttek a „kicsiknek”. A kedvenc eledelüknek a másodikosok igen megőrültek.

A Petőfi Sándor iskola diákjai sem unatkoztak: a héten autóbusszal utaztak Péterváradra, hogy világot lássanak, hogy kipróbálják magukat a kalandparkban.

Szintén a petőfisek biciklitúrára indultak, s megnézték a vadászegyesület fácántelepét, meg a Fantast kastélyszállót, ahol megpihentek, aki meg nem fáradt el, az focizott.

Utolsó napon a sportközpontban kirakodóvásár várta az érdeklődőket: mindenki elvihette a megunt játékát.

Koncz Erzsébet

A kalandparkban

Nyolcvannyolc éves a szajáni iskola

A szajáni Móra Károly Általános Iskola október 6-án ünnepelte az iskola alapításának 88. évfordulóját. A gyermekhetet záró pénteki napon ünnepi műsort adtak elő a tanulók az épület tornatermében, ahol a meghívott vendégeken és az iskola dolgozóin kívül sok helybeli lakos is megjelent. A színvonalas előadáson felléptek az alsó osztályos tanulók egy-egy produkcióval, az iskolai kórus énekekkel, a felső tagozatosok tánccal, színdarabbal, illetve szavalatokkal. Ezenkívül elhangzott egy összefoglaló írás az iskola történetéről és mindennapjairól.

Bár igen kis iskola a miénk, lelkiükben erős, a falusi fiatalokat és a környék magyarságát összetartja. A jövőben is arra fog törekedni, hogy a falusi fiatalok számára második otthonot teremtsen.

Bába Csilla magyartanár

Izgalmas hét a gyermekhét

Iskolánkban is hagyománnyá vált a gyermekhét megtartása. Ezen a héten mindennap izgalmas játékok várnak bennünket. Uzsonna után mindig kaptunk egy kis csemegét, támogatók jóvoltából. Ráadásul még az órák is rövidítettek voltak. Hétfőn sportoltunk. Az alsóskok kiütöset, mi, felsősök focit játszottunk. Kedden a stafétajátékokon és kötélhúzásban bizonyíthattunk. Szerdán összeválogatott zeneszámokra táncoltunk osztályonként. Csütörtökön csapatjátékokat játszottunk, ügyességben és készségfejlesztésben vetélkedtünk. Pénteken iskolánapot ünnepeltünk. Reméljük, jövőre is ilyen jól fogunk szórakozni!

Visnyei Viktória, 7. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Hidakat építünk

Minden gyermek öröme – Hidakat építünk a generációk között mottóval indult október 2-án a gyermekhét a szenttamási Vuk Karadžić Általános Iskolában.

A hétfő az alsóskok rajzkiállítása, a két tűz között játék és a stafétajátékok jegyében telt, a nap a hagyományos zsbivásárral zárult, amikor a gyerekek használt ruhaneműt, lábbelit, játékot, könyvet, iskolai felszerelést és egyéb dolgokat árultak, cseréltek. Kedden az idősebb diákok játékokat készítettek fiatalabb társaik számára. Szerdán sportnapot tartottak, amelyen a felsős fiúk és lányok labdarúgásban, kosárlabdában és röplabdában versenyeztek egymással. Csütörtökön az alsóskok számára az iskola előcsarnokában filmvetítés volt, pénteken pedig a már hagyományos könyvvásárra került sor. Ezúttal az alsóskok cserélhettek egymás között mese- és képeskönyveket.

A szenttamási J. J. Zmaj iskola 2. és 3. osztályos tanulói kedden a városi parkba látogattak, ahol az aszfaltrajzé, a fogócskáé és a jókedvé volt a főszerep. A Szabadság teret csaknem teljes egészében színes rajzok díszítették. *Boldog gyermekkort szeretnék* mottóval nagyon sok színes és ötletes munka készült, amellyel a kicsik elsősorban a felnőtteknek üzentek.

Szerdán délután a 2. és 3. osztályos gyerekek ellátogattak a Gion Nándor Emlékházba, ahol az irodalom és a játék mellett ugyancsak a képzőművészet volt a középpontban. A kis művészeket főleg az udvarban álló kárókatonák domborműve érdekelte, ezt rajzolták, festették le. A gyönyörű időben legtöbbször jó futkároztak az udvaron, diót szedtek és fogócskáztak. Ezen a napon sportnapot is rendeztek. A felső tagozatok a délelőtt folyamán, az alsóskok délután versenyeztek egymással. Kovács Blanka tornatanárnő elmondta, minden felsős tagozatot két fiú és két lány képviselt, így álltak össze a csapatok. A fiúk labdarúgásban, a lányok a két tűz közötti játékban és röplabdában versengtek.

A gyermekhét első része pénteken a hagyományos zsbivásárral zárult, amelyet ezúttal nem az előcsarnokban, hanem az emeleti folyosón rendeztek meg. A vásárnak már néhány éves hagyománya van a szenttamási iskolában. A diákok az otthon nem használt, kisebb dolgokat hozták el, s a padokra, takarókra, kendőkre rakva árulták. A fiúk, lányok hoztak is, vittek is – volt, aki többet vitt, mint hozott. Díszitők, iskolatáska, ugrálókötél, társasjáték, asztali és falidísz, plüssmaci, játékautó és kisvonat, DVD-n film és még sok egyéb apróság talált gazdára. A gyermekhét rendezvénysorozata az iskolában október 14-én papírgyűjtési akcióval folytatódott.

P. L.

Miénk a katedra – csantavéri módra

Az idén is csodás, gyermekkacajtól hangos volt a gyermekhét október elején a Hunyadi János Általános Iskolában.

Ezen a héten minden a gyerekekért van. Nincs felelés, és házi feladat is csak módjával. Ami még ennél is fontosabb, a programot is maguknak állíthatják össze. Így történhetett, hogy a szünetekben egész héten hangos zene szólt, amelyre mozgékonyabb diákjaink együtt táncoltak.

A „Miénk a katedra” elnevezésű programot is az ő kérésükre iktattuk be. Nagy élvezettel vették át tanáraik szerepét, néha kicsit túljátszva azt, de a végén mindig boldogan ültek vissza a saját, jól megszokott helyükre.

A rajzpályázat nyertesei

Jól sikerült jelmezek

Hm, finom palacsinta a terítéken!

Pózolni is tudni kell

Az egész héten át tartó privilégiumokon kívül mindennap más programban vehettek részt. Hétfőn tápióbicskei tüzérek látogattak el hozzánk. Nagy meglepetés volt ez a diákoknak, nem győztek gyönyörködni a szebbnél szebb egyenruhákban. Ünnepelesen műsor keretében tisztelettel hajtottak fejet a tizenhárom aradi vértanú emléke előtt.

A keddi nap a palacsintáról szólt. Először minden osztály három képviselője palacsintadíszítő versenyen vett részt, majd az ínycsiklandó alkotások elbírálása után hatalmas palacsintázásba fogtak az iskola udvarán. Az osztályok kedvükre tölthették meg a közkedvelt édességet, így volt ott minden, mi szem-szájnak ingere.

Szerdán a divat oltarán áldozhattak, frizuraverseny volt ugyanis a napi program, a téma pedig a hippi mozgalom. Nem is kell monda-

nom, hogy micsoda izgalmas hajkölteményeket hoztak össze felsőseink. Nehéz dolga is volt a zsűrinek!

Csütörtökön kereskedelmi rátermettségüket villanthatták meg a tanulók, mivel a hetedik órán vásárt rendeztek az udvaron. Volt itt a sok játék mellett fodrászasztal, ahol a lányok serénykedtek, s különböző sütemények is, amiket még otthon készítek el. A begyűjtött összeg az osztálypénzben landolt.

Pénteken a tudás került előtérbe, a tanulók egy kvíz keretében mérték össze szellemi erejüket.

Az alsósok és az óvodások sem búslakodtak, náluk is színes programsorozat volt. Kezdvé az ügyességi játékoktól, a cserebere vásáron keresztül egészen az álarcos bálíg mindenféle móka törte meg a hétköznapjaikat.

Kopasz Tamara

Gyermekkönyv-kiállítás a temerini Kókai iskolában

AGyermekhét keretében a temerini Kókai Imre iskolában könyvkiállítást szerveztek. Az újvidéki Forum Könyvkiadó kiállította a legújabb gyermekkönyveit. A diákok nagy érdeklődéssel nézegették, forgatták a különböző kiadványokat. Rendhagyó magyarórák keretében író-olvasó találkozóra is sor került. Iskolánkba látogatott Toma Viktória, a Szél Jankó-történetek írója. Az interaktív foglalkozásokat nagyon élvezték a diákok.

Az iskola kistudósítói

Mi történt a héten?

Azt kaptuk házi feladatra, hogy tíz napig tartsunk egy kenyérszeletet zacskóban meleg helyen, s figyeljük, hogyan penészedik. A feladat jól sikerült. Sárga, fekete, piros foltok jelentek meg a kenyérszeletek egy részén.

Kujundzsity Tifani és Kávai Renáta

A 4. c osztályban az osztályfőnöki órára egy rendőr jött előadást tartani. Az alkohol és a drog veszélyéről beszélt. Beszámolt a drogfogyasztás veszélyeiről. Megtudtam, ha valaki elkezd, soha nem tudja abbahagyni. Ami elsőre ártalmatlannak tűnik, valójában veszélyes. Soha ne szedjétek drogot!

Szakáll Hargita és Kuti Lili

Matematikából a millióig terjedő számokat tanuljuk. Mindenki érti az új anyagot.

Ivankov Lilla

A gyermekhéten iskolánkba ellátogatott a Pöttyös színház. A Pricc, pracc, prucc! című előadást néztük meg. A dolog legnagyobb érdekessége az volt, hogy mi is szerepelhettünk benne.

Horváth Napsugár Mónika

Pénteken zumbáztunk a harmadikosokkal és a negyedikesekkel. Melitta, a nagynénim tartotta. A tornateremben táncoltunk. Osztálytársamat és engem kihívott, hogy mindenki előtt táncoljunk. Nagyon jó volt.

Kuti Lili

Emeltszintűn a gyermekkorunkról meséltünk. Lehetett prezentációt is tartani. Reni, nővére segítségével 29 oldalas prezentációt készített. Nagyon élveztük az órát.

Szakáll Hargita

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának tudósítói

Maszkabállal zárult a gyermekhét

A szabadkai Đuro Salaj iskola tanulói a Városi Múzeumban egy műhelymunkán vettek részt, melynek keretében előadást hallgattak és néztek a jégkorszak óriásairól, amelyek 12 000 évvel ezelőtt éltek a mi vidékünkön. Mamutok, elefántok, farkasok, mind-mind a szörzetükkel védekeztek a nagy hideg ellen.

Raffai Lenke

A gyermekhéten ellátogattunk a szabadkai tűzoltókhoz, akik bemutatták hivatásukat. A tanulók be is ültek a tűzoltóautóba, majd megtekinthették a tűzoltás néhány módját. A látogatás legérdekesebb része az volt, amikor az egyik tűzoltó végigmászott a magasban levő létrán. Nagy tapsot kapott!

Fristek Benyámín

Iskolánk tanulói maszkabállal zárták a gyermekhetet. Szébbnél szebb, ötletes, kreatív maszkokkal, álarcokkal, jelmezekkel vonultak fel a szülők és a zsűri előtt. A legsikeresebbek elismerő oklevélben részesültek. A bemutatót Ostojić Melitta tornatanárnő egy fergeteges zumbapartival zárta.

Stojiljković Andrej

A szabadkai

Đuro Salaj iskola

4. c osztályának tudósítói

Rövidített órák, zene a szünetben

A gyermekhét a topolyai Csáki Lajos Általános iskolában mindig különlegesen telik el. Nekünk, diákoknak az tetszik legjobban, hogy rövidített órák vannak és a szünetben zene szól. Sakkversenyen, különböző sporteseményeken, csoportos játékokban, színházlátogatáson vehettek részt a tanulók. Az alsós diákoknak a rendőrök tartottak bemutatót a munkájukról. Minden osztályban tartottak gyümölcsnapot. Ez úgy festett, hogy a gyerekek gyümölcsöt hoztak, amit órán közösen elfogyasztottak. Sajnos, egy évben csak egyszer van gyerekhét!

Kopunovity Dániel, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Az 5. d osztály Dudás Mónikával, az osztályfőnökkel

Gyermeknek lenni jó!

*Gyermeknek lenni jó,
Mindenkinek kedve jó!
Sokat játszunk és tanulunk,
Növünk nagyot, jót kacagunk.*

*Pihenni is van idő,
Mindig várjuk a szünidőt!
Iskolába is kell járni,
Sok barátot megismerni.*

*Mikor eljön a szünidő,
Elbúcsúzunk mindenkitől,
Utána jön egy új év,
A táská nagyobb, mint én!*

*Élvezd a gyermekkorod,
Nőjél nagyot, legyél okos!
Pihenj sokat, légy bátor,
Szerezz sok barátot!*

**Curnovics Kitti, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Gyermeknek lenni rossz?

Gyermeknek lenni jó, iskolába megyünk, nem kell dolgozni, mozgékonyak vagyunk.

Mi úgy gondoljuk, hogy gyereknek lenni rossz, de a felnőttek mindig azt mondják, hogy újra gyerekek szeretnének lenni, hogy ne kelljen nekik ennyit dolgozni. A gyerekeknek annyi a munkájuk, hogy rendszeresen tanulnak, majd játszanak, suliba mennek, esznek. A felnőttek napi 8 órát dolgoznak, hazaérnek, esznek, pihennek és ennyi a napjuk. Egy gyerek napja annyiból áll, hogy 6.30 órakor felkel, felöltözik, fogat mos, megreggelizik, bepakol a táskába, majd elmegy az iskolába. Körülbelül 13.30 órára már otthon van. Megcsinálja a házit, tanul, játszik és 21.00 órakor lefekszik aludni. Egy felnőtt felkel 5.00 órakor, felöltözik, fogat mos, megiszik egy kávét, eszik, majd elmegy dolgozni, 16.00 órakor hazaér. Eszik, beszélget, esetleg vendégeket vár, televíziót néz, majd 20.00 órakor lefekszik. Ebből is látszik, hogy a gyerekeknek könnyebb életük van, mint a felnőtteknek.

Viszont nekünk a tanulás, a házi feladat megoldása nehezebbnek tűnik, mint dolgozni. Így van-e? A házi feladat elkészítése aránylag rövid időt vesz igénybe, ellenben a felnőtteknek a munkaidejük legalább 8 óra.

Szerintem gyerekeknek lenni jó.

Körmös Egon, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nagyon megijedtem

Harmadikos voltam. Közeledett az év vége. Mindenki örömmel várta a szünidőt, de én sajnos megbetegedtem.

Magas lázam volt, és az egész testemen piros kiütések jelentek meg. Anyukám elvezetett az orvoshoz. Nagyon rosszul éreztem magam. Az orvosnő rögtön a kórházba küldött. Engem elkapott a félelem. Már délután volt, és szüleimmel a fertőző osztályra mentünk. Ott különböző vizsgálatokat végeztek el rajtam. Remegett a lábam, amikor az orvos a leleteket nézte, és nagy komolyan kijelentette, hogy bent tartanak a kórházban. Sírni kezdtem. Elindultunk az osztályra. Egy magas, fehér és hosszú folyosón mentünk át. Jobbról-balról fehér ajtókat láttam. Csend volt, még a lépteink se hallatszottak. Elmentünk a hatos számú szobáig.

– Ez talán az én szobám? – kérdeztem ijedten.

– Igen! – mondta a nővér.

A szobában három ágy volt. Kettőn betegek feküdtek infúzióra kapcsolva. Az én ágyam nagyon kemény volt. Leültem az ágy szélére és arra gondoltam, hogy mi lesz, amikor a szüleim elmennek. A mellettem lévő Zorán bácsi megnyugtatta a szüleimet, hogy ő majd vigyáz rám. Az orvosnő megengedte, hogy bármikor bejöhessenek hozzám. Éjjel kicsit félve figyeltem az ablakon át beszűrődő fényeket a falon, és hallgattam a hangokat. Mégis hamar elaludtam.

Másnap reggel már minden rendben volt. Napról napra jobban éreztem magam és két hét múlva hazamehettem.

Siflis Viktor, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Lúdas Matyi

Az erdőben voltunk és fát vágunk urunk, Döbrögi parancsára. Épp végeztünk az első fával, amikor rábukkantunk a megvert Döbrögire, aki ájultan feküdt a földön.

– Biztosan Matyi verte meg – mondta Kata.

– Szerintem is. De jól megverte szerencsétlen gazdánkat, azért sajnálom, pedig milyen rosszul bánt velünk – mondtam. – Te sajnálsz?

– Nem igazán. Szerintem megérdemli azok után, hogy milyen rosszul bánt sokunkkal és hányunkat verett már meg.

– Jobban belegendolva, igazad van! Megérdemli! Tán azt se tudta eddig, milyen, ha megverik – gondoltam tovább Kata mondanóját. Ő csak elismerően bólintott, majd néhány másodperc után megszólalt.

– Szerintem hívjuk a katonákat, hadd vigyék haza, de mondjuk meg neki, hogy mi találtunk rá, hátha megszán bennünket néhány arannyal.

– Felőlem – vontam meg a vállam.

Így hát megkerestük a katonákat, akik hazavitték. Később, amikor észhez tért, behívatott minket.

– Köszönöm nektek – szolt rekedt és beteg hangon –, hogy kihoztattok az erdőből, cserébe kaptok 200-200 aranyat. Elfogatom azt a Matyit, ha addig élék is.

S amint ezt kimondta, nem vett tovább levegőt.

Mindkettőnk arcán látszódott a keserűség, nem gondoltuk, hogy mindketten ekkora gombócot érzünk majd a torkunkban.

Tót Bagi Kincső, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Az Erzsébet-táborban

Június végén egy örömhírt közöltek velem a szüleim: részt vehetek a bala-toni Erzsébet-táborban. Nagyon boldog voltam és vártam az indulást.

A televízióban tátott szájjal néztem a hirdetést és alig vártam, hogy Zánkára érkeznek. Adáról indultam harminc gyerekkel és három táborvezetővel. Gyorsan megérkeztünk, elkaptuk a szobákat, a QR kódos karkötőt saját adatainkkal és a sok ajándékot, amit kötelező volt használni. Felöltöttünk a mi csoportunk színébe (sötétzöld) és indultunk a zászlófelvonásra, felolvasták a napi programot és megtanultuk a sötétzöldek csatakiáltását. Kétszázan voltunk egy csapatban, a táborban több mint ezernyelcszázan voltunk. A TESO-k voltak a tábor fő elemei, ugyanis ők védtek minket és vigyáztak ránk (a TESO jelentése: Tábori Ellenőrző Segítő Osztag). Barátommal alig vártuk, hogy beugorhassunk a Balatonba. A víz sekély volt, hideg és jókat futkároztunk az ukrán csapatársainkkal. Életemben először sárkányhajóztam és lettem a dobos, és adtam a ritmust. Minden este volt diszkó, és egyszer Csabai Ervin eljött a táborba és elmesélte, hogy hogyan lett tizenhét éves világbajnok kenuzásból. A tábori élet nagyon tetszett és minden nap új kalandok vártak. A tábori olimpia az egyik kedvencem volt, mindent kipróbáltam, jeleskedtem a kosárlabdában és a távolugrásban. A hősök napján kimentünk a Balaton partjára és ott vártak bennünket a tűzoltók, a rendőrség, a katonaság és a mentők. Beleültem egy tankba, megnéztük hogy működik, kipróbáltam a katonai pályát, dobáltam gránátot, újraéleszteni tanultam, és helikoptert tanultam vezetni. Volt csocsóbajnokság, melyen díjat is kaptunk. Mindennap láttunk és tanultunk valami újat és élveztük a magyar konyha ízeit. Nagyon gyorsan elérkezett az utolsó nap, melyen volt tábortűz, zászlóengedés, himnusz és táborzáró diszkó, melyet a Szózáttal kezdtünk.

Ez a tábor számomra egy életre szóló élmény volt, melyet szeretnék megismételni.

Kovács Ádám, 7. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Szüret – Kávai Renáta, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Igazán változatos gyermekheti programok vártak benneteket az idei rendezvénysorozatban. Nemcsak Rügyfakadás rovatunk, hanem az előtte levő oldalak is tükrözik, hogy élvezetes volt gyermeknek lenni, kilépni a megszokott mederből, az átlagosnál többet játszani, egyáltalán eltérni a mindennapostól. Örülnénk, ha emlékezetes maradna számotokra a gyermekhét, épp ezért a beszélgetés közélettel mi is hozzájárulunk az élmények fokozásához. Abban azonban máris biztosak vagyunk: jó lenne, ha gyakrabban lenne gyermekhét!

Továbbra is várjuk munkáitokat akár e-mailben, akár postai küldeményként! Címünk a régi: jopajtas.szerk@magyarszo.rs, illetve a hagyományos levélcím: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21 000 Novi Sad.

Nagy Magdolna

A gyermekhéten történt

Minden évben október elején rendezik meg a gyerekek hetét. Mindenki nagyon várja, mert csupa játék és szórakozás ez a hét.

Hétfőn őszi terméskiállításra került sor. Anyukámmal egy nyuszit készítettünk két nagy káposztafejből.

Kedden kerékpárverseny volt, ami mindenkinek nagyon tetszett. Nekem csak az ugrató hiányzott az akadályok közül.

Sor került az őszi futóversenyre is. Legnagyobb öröömre másodikként futottam be a célba.

Aktívan részt vettünk a Ki mit tud? vetélkedőn is. Sajnos az én csapatom lett az utolsó, de nem baj, fő a részvétel!

Pénteken szendvicseket készítettünk. Finomabbnál finomabb szendvicsek készültek, amit jóízűen el is fogyasztottunk.

Az alsósok közösen megnézték egy érdekes filmet.

Az idén a futóverseny tetszett legjobban. Nagyon szeretem a gyermekhetet, mert ilyenkor nincs ellenőrző írás és házi feladat.

Juhász Attila, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye

A születésnapom

Július hetedikén eljött végre a nagy nap, a születésnapom. Nagyon örültem, hiszen ez a nap mindenki életében más, mint a többi.

Délután négykor kezdődött otthon a buli. Négy lány és egy fiú volt hivatalos. Mielőtt jöttek volna a vendégek, kidíszítettem az udvart lufikkal és héliumlufikkal. Miután elkészültem, megjöttek a vendégek. Nagyon örültem! Rengeteg ajándékot kaptam. Aztán elkezdődött a játék. Először bújócskát játszottunk, utána fogócskát. Aztán anyukám hozta a tortát. Gyönyörű volt! Kinder torta volt és Minnie egeres díszítésű. Énekeltek is nekem. Gyorsan megettük a tortaszületet és rohantunk az utcára. A héliumlufikat felengedtük. Gyönyörű volt!

Amikor besötétedett, a vendégek elindultak haza.

Gábrity Tímea, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A félelmetes sárkány – Zuban Saša, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Táltos vagyok

Egy este nem tudtam elaludni és úgy döntöttem, nem is próbálkozom tovább. A jurta ajtajába álltam és az égboltra tekinttem. Megpillantottam a teliholdat. Nagyon szép látvány volt. Hatalmas, aranyszínűben pompázó korongnak látszott. Azon gondolkodtam, hogy mekkora lehet a távolság addig. Arra gondoltam, hogy ha táltos lennék, mi mindent varázsolhatnék, talán gyógyíthatnék is. Belenyúltam a zsebembe és kivettem a kristályomat. A Hold felé fordítottam, hogy megfürdessem a telihold fényében. Egy hang szólalt meg a fejemben:

– Törj fel egy darabot a kristályból és dobd a tóba!

Így is tettem. Odamentem a tóhoz, ami a jurta mögött volt, és belepatantottam. El is álmosodtam és elmentem aludni. Másnap különös gágogásra ébredtem. Kiszaladtam a tóhoz és egy gyönyörű fehér hattyút pillantottam meg. Tudtam, hogy őt én varázoltam ide. Táltos volnék mégis?

Gero Zétény, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Máris hozzászoktam

Szeptember elsején örömmel mentem iskolába, habár tudtam, hogy ez nem lesz így egész évben. Még a szünet utolsó napjaiban megtudtam, hogy lesz egy új osztálytársunk, Dominik. Kicsit furcsa volt, hogy tizennégyen vagyunk, de hamar megszoktam. Az is szokatlan volt, hogy hetedikes lettem, és hogy van még egy új tantárgyunk, a kémia. Második héten már kezdődött a jól megszokott tanulás. Ezzel együtt jött a zeneiskola kezdete is, ami még jobban elvette a kedvem az iskolától, hiszen hétfőn és szerdán öt órákor érek haza, aztán még ott van az otthoni tanulás, és már el is szállt az egész nap. Szerencse, hogy ez csak két nap van így. Örülök, hogy megint jönnek a szülinapok, köztük az enyém is, amit már nagyon várok. Azt mondják, minél idősebb vagy, annál gyorsabban fog elmúlni az idő. Bízom benne, hogy ez így van, és hamar itt lesz a nyári szünet.

Remélem, nem lesz túl nehéz a hetedik osztály és nem kell sokkal többet tanulnom, mint eddig.

Kalmár Dávid, 7. osztály, Arany János iskola, Orom

Messzire utaztam

Az egyik nyári élményem egy meleg szombati reggelen kezdődött. Korán keltünk, mert anyáék azt mondták, hogy megyünk valahova, ami kicsit messze van, de nagyon jó hely. Mindennel elkészültünk. Már utaztunk, amikor anya végre megmondta, hogy az állatkertbe megyünk.

Nagyon örültünk neki Dórizval. Útközben megálltunk Szabadkán és elmentünk a bolhapiacra. Nézelődtünk, vásárolgattunk. Később megint útra keltünk, mentünk Palicsra.

Legelőször a medvét néztük meg, aztán az oroszlánokat, s nagyon érdekesek voltak a csíkos farkú makik is. Felmásztak a kerítésre és úgy néztek minket. Láttunk zsiráfokat, zebrát, vaddisznókat, fókát és még sok más érdekes állatot. Visszafele még fagyiztunk is.

Nagyon tetszett az a nap, és remélem, hogy sikerül majd még egyszer eljutnunk oda.

Barna Beáta, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nemes Nagy Ágnes Nyári rajz című verse nyomán

Hogy hol voltam? Elmondhatom.
Csak gyere velem és mutatom.
Megláthatod te is velem,
csak fogd a kezem.
Itt a medence, jó nagy
a csúzda meg görbe, görbe.
Itt a fagyis meg a pizzás,
itt a játszótér, meg a futkározás.
A vízbe ugrás nagyon jó,
ha van hozzá elég kondíció.
Hasra ugrani nem épp jó,
vigyázz, a betonon szaladgálni
sem éppen olyan jó.
Majd ezt ősszel előveszem
és a kályha mellett nézegetem,
ez volt a nyári élményem!

Kurunci Anasztázia, 4. osztály,
Sonja Marinković iskola, Nagybecskerek

CSILLAGÁSZAT

Atmoszféra alakult ki az Ősi Holdon

Az atmoszféra 3-4 milliárd éve, a Hold vulkáni tevékenységének hatására alakult ki.

Akár szabad szemmel is láthatóak a Holdon a becsapódási krátereket feltöltő hatalmas bazaltlerakódások, az úgynevezett holdtengerek.

Ezek a képződmények akkor alakultak ki, amikor az égitest belseje még forró volt, és olyan magmaáramlásokat hozott létre, melyek néha a Hold felszínére folytak. Az Apollo mintáinak korábbi elemzése azt mutatta, hogy az ősi bazaltban bizonyos gázok összetevői is jelen vannak.

Egy új vizsgálatban Debra H. Needham, a Marshall Űrrepülési Központ kutatója David A. Kringsgel, a Hold- és Bolygótudományi Intézet munkatársával kiszámolta, hogy a látvából mekkora mennyiségű gáz szabadulhatott fel – számol be a Hold

és Bolygótudományi Intézet. A szakértők arra jutottak, hogy a gázok összegyűltek az égitest körül, és átmeneti atmoszférát alakítottak ki. A légkör a vulkáni aktivitás csúcán, 3,5 milliárd éve volt a legvastagabb, majd fokozatosan az űrbe szökött, míg végül 70 millió év múlva el is tűnt.

A legnagyobb gáztömegek akkor kerültek az atmoszférába, amikor 3,8 és 3,5 milliárd éve létrejöttek a Mare Serenitatis és a Mare Imbrium nevű síkságok.

Az új eredmények hatással lehetnek a későbbi küldetésekre. Needham és Kring adatai alapján az ősi atmoszférából illékony anyagok kerülhettek a Hold fagyos, állandóan árnyékos régióinak jegébe. Elképzelhető, hogy ezeket a forrásokat a jövőben hasznosítani tudják majd az űrhajósok. (ng.hu)

Foto: NASA

TECHNIKA

Negyven nyelvre fordít a Google új fülhallgatója

A Google bemutatta új telefonját, a Pixel 2-t és vele együtt az új fülhallgatóját, a Pixel Buds névre keresztelt vezeték nélküli eszközt. A kis kütyü lepípálja az eddig ismert füleket: a Google mérnökei ugyanis az eszközbe integrálták a Google Translate fordítóprogramot, így akár élő tolmácgépként is tud működni.

A fülhallgató 40 nyelven „beszél”, az elhangzott mondatokat 1-2 másodperces késleltetéssel azonnal lefordítja. Ez az újítás megoldást jelenthet a nemzetközi kommunikáció terén például azok számára, akik nem beszél-

nek idegennyelveket. Ehhez persze szükség lesz az október 19-én érkező Pixel 2 telefonra is, ami nem kis beruházás, így továbbra is inkább arra ösztönzünk mindenkit, hogy tanuljon nyelveket.

A Google nagy bemutatóján előben is kipróbálták, hogyan működik a fülhallgató.

Egy angol és egy svéd anyanyelvű ember beszélgetett egymással. A viszonylag rövid mondatokat a gép valóban problémamentesen lefordította. Hogy a való életben is ilyen gördülékenyen fog-e működni a dolog az élőbeszédnél, az majd kiderül.

Felkerülhet a nevünk a Marsra?

NEW FLYERS

Never Flown before?

Or, if you did not provide your email last time, start here:

First Name*

Last Name*

Enter Country*

Postal Code*

Email

Your email is used only to give you "New Flyer" points and to allow you to send your name on future Mars launches.

*Required

A te nevedet is feljuttatja a NASA a Marsra, csak néhány kattintás kell hozzá. A nevedet egy mikrochipen viszi magával a Mars-járó. Cserébe még hivatalos 'beszállókártyát' is kiállítanak.

Májusban indul útnak az In-Sight névre keresztelt Mars-járó a vörös bolygó felé. A NASA honlapján ehhez kapcsolódva hoztak létre egy űrlapot, amelyen bárki megadhatja nevét.

Előbb a keresztnévet (first name), majd a vezetéknevet kell beírni, ezután pedig a legördülő listából kiválasztani az országot. Opcionálisan meg lehet még adni a postai irányítószámot (postal

code) és az e-mail-címet is.

Ha mindennel végeztél, kattints az "I'm not a robot" felirat melletti fehér négyzetbe, és amint megjelenik a zöld pipa, a Send gombbal tudod beküldeni az adataidat.

Ezután megkapod a személyre szóló „beszállókártyát”, amit letölthetsz, vagy a jobb felső sarokban lévő boríték ikonra kattintva levélben el is küldhetsz magadnak.

A nevek két mikrochipre kerülnek, 2015-ben egyet már megtöltöttek 825 ezer névvel, ezért lesz egy második is, amire november 1-jéig lehet „feliratkozni”.

Függőleges túra 45 méter magasan

Nincs semmi baj a hagyományos és romantikus erdei sétányokkal, amelyeken sűrű növények között bandukolhatunk egy-egy hatalmas, fás területen.

Egy dán építészeti stúdió szakemberei azonban mertek valami sokkal különlegesebbet tervezni: egy olyan erdei utat, ami felfelé vezet a sétálókat. Az egyelőre látványtervek szintjén létező, spirál alakú sétányon függőleges irányban vezet az út.

Mindez lehetőséget ad arra is, hogy az erdőjárók a környezet megzavarása nélkül is képet kaphatnak a sűrű fákkal borított területről, és felfülről is megnézhetik a környék gyönyörű panorámáját.

A Koppenhágától délre megépülő szerkezet középpontja egy kilátó, ami több mint 45 méter magasan van, a belső rámpán pedig 600 méter hosszan sétálhatunk majd. A létesítmény várhatóan 2018-ban nyitja meg kapuit a nagyközönség számára.

Az erdő kincs

Az erdő nemzeti kincs, értéke messze felülmúlja azt a gazdasági hasznot, amelyet a fakitermelés jelent. B. P. Kremer német biológus írta: „Ha a fák fotoszintetikus működése aktív, ugyanannyi oxigént juttatnak a légkörbe, mint amennyi szén-dioxidot vesznek fel a levegőből. Csupán egyetlen nagy, 25 méter magas bükkfa, amelynek a levélfelülete körülbelül 160 négyzetméter, egy nap alatt mintegy 7000 liter oxigént szabadít fel.”

Mindig erre gondolok, amikor a települések közelében levő erdőben járva a bokrok alá pakolt hulladékkupacokat látom, de akkor is, amikor a legnagyobb tenyészidőben halom motoros fűrészek harsány sivitását. Ilyenkor az erdőben nemcsak a fák pusztulnak, hanem velük számtalan madártojás, fióka, emlős és rovar, olyan állatok, amelyeknek az élőhelyét az erdő jelentette. Az őszi erdő már hallgat, nem szól a madárdal, helyette a kerengve hulló levelek sajátos, halk suttogása tölti be a levegőt. A tölgyesek-

ben októberben potyog a makk, amelyet nappal a szajkók a fákról hordanak, és nemegyszer kilométernyi távolságban ültetnek el, éjszaka pedig szarvasok, vaddisznók és borzok csemegéznek a földre hullott termésből.

A köznyelv nemes egyszerűséggel rovaroknak, vagy ami még rosszabb, bogaraknak nevezi mindazt, ami apró és a földön szaladgál, így az avarban mozgó pókokat is. A pókok nyolc lábukon kívül abban különböznek egyebek mellett a hangyáktól, hogy a késő őszi, sőt, enyhe téli napokon is tevékenyek. Sokan vannak, és fontos táplálékai számos madárfajnak, vörösbegynek, cinegéknek és őszapóknak, az utóbbiak ősszel a lerakott petecsomóikat is keresik.

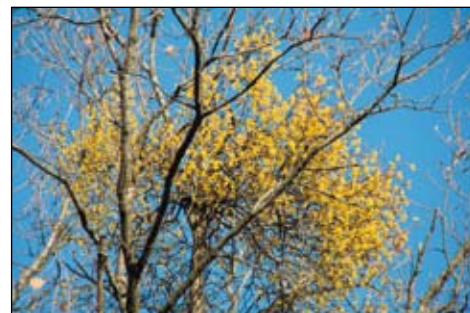
Pók

Gyakran látom a vaddisznók éjszakai tevékenységének nyomaait. Nagy területen túrják fel a talajt, ami talán nem szép, de az erdő szempontjából mégis hasznos lehet, hiszen a felforgatott, felfrissített talajban az ott rejtőző, a vaddisznók által szerencsésen elkerült tölgy- és bükkmakkok könnyebben kicsírázhatnak. Ugyanígy azok a bükkmakkok is, amelyeket az erdei egerek gyűjtöttek össze a föld alá. Egy részüket ugyan megrágnak és elfogyasztják, de a megmaradók kicsírázva fává növekedhetnek.

Keleti sün

Napjainkra a keleti sün már falun és városon egyaránt otthon van, amit nemegyszer a városi utcákon fekvő, autók által elütött, szétlapított állatok bizonyítanak. A szerencsésebbek a parkokban élnek. Általában az alkonyati órákban bújnak elő valamelyik sűrű bokor alól, és kezdenek vadászni. Jó étvágyú állatok, de ez a nyár

Sárga fagyöngy

végén és kora ősszel még fokozódik, hiszen a téli álom megkezdése előtt fel kell töltekezniük energiával. Testtömegük rövid időn (három héten) belül akár meg is kétszereződhet. Többnyire októberben kezdik meg a téli pihenőjüket sűrű bokrok alatt, gyökerek között, ahol száraz lombot halmoznak fel. Míg a nyári időszakban az alvó állat csak mérsékelten gömbölyödik össze, oldalára fordulva fekszik, feje és lábai láthatók maradnak, addig a téli álom idején teljesen összegömbölyödik, tüskéit védelmezően minden irányban szétterpeszti. Légzése lelassul, testhőmérséklete követi a levegő hőmérsékletét.

Ahol a parkban öreg tölgyek állnak, rajtuk pedig sárga fagyöngy díszlik, minden ősszel megjelennek a léprigók, és a ragadós bogyókból táplálkoznak. A csonttollúak inváziója idején a bóbítás, északi madarak is eszik a sárga bogyókat. A lucfenyő csoportjai a télire kis csoportokba verődő erdei fülesbaglyok számára nyújtanak nappalozóhelyet. Mozdulatlanul ülnek a törzs mellé simulva, csak narancssárga szemük követik az alattuk sétáló embereket. Este repülnek a környező földekre, ahol rágszálókat, elsősorban mezei pockokat zsákmányolnak. Ahol nem zavarják őket, megszokott fáikra akár évről évre visszatérhetnek.

Sch. E.

Ne rúgjuk szét a gombát!

Az erdőben minden évszakban sok hálás fotótéma akad, így van ez ősszel is, amikor például a gombákról készíthetünk szebbnél szebb felvételeket. Nagy kalapú vargányák kínálják magukat, nemrég láttam először a rózsáspiros kalapú császárgombát és a még fehér burokból levő testvéreit, de mindig megcsodálom a fák törzsén néha hatalmasra nőtt taplógombákat is. A kirándulók, sajnos, nagyon gyakran pusztítják a gombákat egyszerűen felrúgnak a gombákat. Pedig ezek az erdei ökoszisztéma fontos tagjai, ráadásul szépek, és ha nem gyűjtjük, akkor hagyjuk ott, ne bántsuk őket.

MADÁRLES

Erdei cankó

Írja: Balogh István

Egyszerű színezetű, 20–24 cm hosszú partimadar az erdei cankó (*Tringa ochropus*). Teste felül barna, apró sárgás foltokkal, pettyekkel, hasa fehér, a begy tájékán barna sávzással. A sekély vízű szikes tavak, leeresztett halastavak, valamint sekély vízállások mellett érzi jól magát. Gyakran megfigyelhető az állatfarmok trágyaszikkasztó medencéinél, ahol bőséges táplálékot

talál. Nálunk nem költ, de őszi-tavaszi vonulása idején mindenfelé megfigyelhető, ahol számára megfelelő élőhelyet talál. A sekély vízben gázolva keresi táplálékát, amely apró vízi rovarokból, lárvákból áll. Általában magányosan, vagy néhány példányból álló kis csapatban figyelhető meg. Gyakran más cankófajokkal vegyes csapatban vonul. Őszi vonulása már augusztusban megke-

ződik, de nem ritkán még novemberben is találkozhatunk egy-egy elkésett példánnyal. Tavasszal március végén, áprilisban vonul át vidékünkön.

Volt egyszer egy öregasszony. Egyszer, amint ruhát mos a vízen, arra megy egy sereg iskolás gyermek, s odakiált az egyiknek az öregasszony, hogy segítsen, s vesse fel a csebet a vállára. Ez oda is megy, de nem ám segíteni, hanem keresztülveti a csebet a vénasszony vállán.

– No, te „macskabéka” gyermek – mondta az öregasszony –, megátkozlak, hogy addig ne kapj feleséget, míg a tökvárosba nem érsz, s három vasbocskort el nem szaggatsz!

A gyermek ügyet sem vetett a beszédre, nagy kacagva elszaladt.

Hát jól van, telik-múlik az idő, felcsepereedik a gyermek, s meg akar házasodni. De bizony hiába leskelődik, hiába lábatlankodik a leányok körül, azt sem mondja neki egyik sem: cseréljünk pipát! Hej, csak most jut az eszébe, hogy mivel átkozta meg őt az a vénasszony! No, mit tegyen szegény feje? Vasbocskort köt, s elindul világgá, hátha valahol megtalálná a tökvárost!

Megy, mendegél, hegyen-völgyön át, ország-világ ellen, s estére kelve betéved egy házba. Hát ott egy olyan vén asszony lakott, akinek az asztalig ért az orra. Köszön neki:

– Adjon isten jó estét, nénémasszony!

– Isten hozott, édes fiam! Hát te hol jársz erre, ahol a madár se jár?

Elmondja, hogy mi járatban van.

– Már, édes fiam, tudd meg, hogy én a Szél vagyok, s még én sem tudom, hol van az a tökváros!

Hanem sütött neki egy acélpogácsát, s azal eresztette útnak, hogy csak menjen még egy napig, aztán még egy nálánál is öregebb asszonyra talál, az majd csak eligazítja. Ha pedig az se tudja, akkor megfordulhat, s jó éjszákát mondhat a házasságnak.

Hej, elszomorodott a szegény legény, s pitymallatkor útnak indult. Estére elért a vénasszonyhoz. Éppen laskát gyúrt.

– Hát te hol jársz itt, ahol a madár se jár?

Elbeszéli a dolgát a szegény legény, hogy már két vasbocskort szagattott el, s mégsem talált rá a tökvárosra.

– Áldott szerencséd, hogy ide tévedtél, mert rajtam kívül senki útba nem tudott volna igazítani. Hát azt mondom én neked, hogy kösd fel hamarjában a harmadik pár bocskort is, s reggelig meg se állj! Reggelre elérsz a tökváros szélére. Ott a város szélén ki lesz téve három tök. Ez a három tök három egymás után való reggel megnyílik, mindháromból egy-egy gyönyörű szép leány száll ki. Mind a három vizet kér tőled, s ha abban a minutumban nem adsz, eltűnnek a szemed elől. De csak a két elsővel járod meg szárazon, ha a harmadikat is elereszted, karóba húzzák a fejedet!

– De hiszen – fogadkozott a legény –, majd megmutatom, hogy nem ettem a puliszkát hiába!

S azzal nekiindult, s meg sem szusszant, míg a tökváros határára nem ért. A nap még fel sem jött, megtalálta a három tököt. Alig veti rá a szemét, csak megnyílik az egyik, s kipattan be-

A tökváros

lőle egy olyan szép leány, hogy a napra lehetett nézni, de arra nem!

Hej, szegény világ, vetett ágy, a legény bezzeg eltátotta a száját! Úgy elállt szeme-szája a nagy gyönyörűségtől, hogy azt sem tudta, fiú-e vagy leány. A vénasszony pedig nem hazudott, mert a szép leány úgy eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. A pohár víz, amit a legény készen tartott, kárba ment, nem volt már, aki megigya, mikor egy kissé magához tért a szörnyű nagy ámulatból. Éppen így járt másnap reggel is.

– No, megállj! – mondta a legény. – Megfogom a harmadikat, ha addig élek is! Nem nézek a szépségére, lehet tőlem az isten angyala is.

Hogy-hogy nem esett, már az igaz, hogy a harmadikat meg is fogta! Amint kipattant a tökből, vizet adott neki, megittatta, szép gyengén megfogta, s el sem eresztette.

Megszólat a leány:

– No, hallod-e, nem hittem volna, hogy ennyi kitelik egy legénytől! Hanem most már tudd meg, hogy én elátkozott királyleány vagyok, s ha el akarsz vinni magaddal, ne induljunk este előtt, mert ezer szem őriz engem!

Jól van, estére kerekednek, elindulnak. Úgy kiértek a városból, hogy egy lélek sem vette őket észre. Másnap virradatra elérnek egy kúthoz.

Azt mondja a legény:

– Hallod-e, maradj veszteg itt, én addig elmegyek szekérért, s aztán azon hazaviszlek téged!

Elmegy a legény, a leány ott marad. Hát, amint a kút szélén üldögélt, a háta mögé lopózik egy vén cigányasszony, a kútba taszítja a leányt, s felöltözik az ő szép gúnycsizmába! Mikor a leányt visszafelé jönni látta, már messziről kiáltott neki:

– Gyere, gyere, annyi ideje várlak, hogy megfeketedtem!

A szegény legény úgy elámult a leány nagy változásán, hogy szinte sóbálvánnyá változott. Elakadt a szava, egy szót sem tudott kinyögni nagy ijedségében. Letérdelt a kút kávájához, inni akar, hogy egy kissé magához térjen. De csak odakiált nagy ijedten a cigányasszony:

– Jaj, ne igyál, te szerencsétlen, mert nem jó ez a víz!

Hanem amint a víz fölé hajlott a legény, a kútban egy gyönyörű szép tulipánt pillantott meg, leszakasztotta, a szívébe tette, s mikor hazaértek, eldugta az almáriumba:

No, vasárnapra ébredve, beharangoznak a templomba. Búsult a szegény legény, hogy majd felhánnya a szívbeli búbánat. Hogy vigye ő ezt a rusnya fekete asszonyt a templomba? Kikacagja az egész falu népe! De a cigányasszony nem hagyott neki békét, még a laskatésztát is otthagya gyúratlan az asztalon, s elmentek a templomba. Azalatt pedig, míg ők a templomban voltak, a tulipánból kibújt a szép fehérnép, odament az asztalhoz, meggyúrta a laskát, meg is főzte, s aztán ismét visszament az almáriumba.

– No látod – mondta a cigányasszony, mikor visszaértek a templomból –, nem akartál a templomba vinni, ott is voltam, s a laska is elkészült!

A szegény ember csak a fejét rázta, nem tettett a dolog neki. „Teremtő istenem, de megvertél – gondolta magában –, hogy így átváltottattad boszorkánynak azt a szép leányt!”

Eltelik a nap, beesteledik, lefekszenek. Éjfélkor a nyakába borul valaki a szegény embernek. Fölnyitja a szemét, megnézi, hát lelketem istenem, az a szépséges szép leány, akit a tökvárosból hozott! Sírva panaszkolta el, hogy milyen istentelenséget csinált vele az a rusnya cigányasszony.

– Bújj ki, boszorkány, az ágyból! – kiáltotta a szegény ember, s azzal úgy kiteremtette a házból, hogy abban a minutumban kifutott belőle a boszorkány lelke.

Másnap aztán olyan vendégséget csaptak, hogy hét országra szólt. Tál, tányér, cinege-cubák, bolhaláb elég volt, étel, ital kevés volt, istenes ember volt, ki egy csepp levet kapott! Én kaptam egy cseppet, s azt is a Tót Mihály fejére loccsintottam. Aki nem hiszi, nézze meg ökelmének a holdvilágfejét!

Székely népmese

Kiss Ottó Csillagszedő Máriaó

(részletek)

Az ember jóból és rosszból van
összegyúrva.
Fehérből meg feketéből.
Ezért van az, ha rajtakapsz
valami rossz dolgon, mindig
szürke leszek.
Akkor csak állunk
egymással szemben, mozdulatlanul.
Tehát távolodunk, de közeledünk is.

Tegnap Máriaó, az új szomszédunk
kisfia azt mondta, hogy
egy kislányt csak akkor
lehet megszeretni, ha az
mindent kétszer mond.
Az én mamám viszont azt mondta,
hogy ezek gyerekes dolgok,
és a gyerekes dolgokat
egy magamfajta nagylány
már nem hiszi el.
És én a mamának adok igazat.
És én a mamának adok igazat.
Máriaó megfigyelte,
hogy este
teljesen fölöslegesen szaladgál
a parkban,
teljesen fölöslegesen űzi
a park egész hosszában
a csillagokat vagy a Holdat,
mert azok azután is csak
ugyanabban a messzi távolban
maradnak.
A játékban az az igazságos,
hogy bármi lehetek.
Ha akarom, orvos,
ha akarom, beteg,
ha akarom, kalauz.
A játékban csak az
nem igazságos, ha
Máriaó is éppen az akar lenni,

ami én. Olyankor
mindig folyó leszek,
kilépek a medremből,
és mindenkit előntök:
az orvost, a beteget
és még a kalauzt is.
Csak pont Máriaót
nem tudom előnteni,
mert ő akkor mindig hajó lesz.
És ez az, mi a játékban
nagyon nem igazságos.
Ma szerencsés napom volt:
találtam egy négylevelű lóherét.
Máriaó azt mondta,
hogy régen, amikor
az apja meg az anyja
elváltak,
ő kutyát kapott ajándékba.
Mégkérdeztem a papát,
hogy velük mi van,
de azt felelte,
hogy ők soha nem válnak el,
mert annyira szeretik egymást.
A kutyát már
meg sem említettem.
Tegnap Máriaóval
leментünk a tóhoz.
Már esteledett, amikor
a vízben megjelentek a csillagok.
Máriaó azt mondta,
meglátom, éjszaka mindet

kihalásza nekem onnan,
ha mégis maradna néhány
a rossz látási viszonyok miatt,
azokat majd reggel összeszedi.
Ma délelőtt is a tó felé mentünk,
és tényleg nem voltak ott a csillagok,
de Máriaónál sem láttam egyet sem.
Akkor meg azt mondta,
hogy otthon őrzi őket
az üvegszekrényben,
de néztek csak ki majd estére
az ablakomon,
addigra mindet felrakja nekem az égre.

Ha valaki csuklik,
az azt jelenti,
hogy emlegetik.
Ezt egy néni mondta
a buszmegállóban.
Anyja meg azt mondta,
hogy biztosan
apa emleget minket,
azért csuklottam.
És amikor mindnyájan,
a néni,
anya
meg én is
emlegetni kezdtük
az autóbust,
azonnal meg is érkezett.
Egy nagy, kék, csuklós.

(Egy kis magyarázat a vershez: A csuklós
busz természetesen nem csuklik, hanem két
részről áll, amit középen egy harmonikaszerű
csukló köt össze.)

(A sóder szónak több jelentése is van, ebben az esetben beszéd, duma.)

De mi az a sóderparti? Az a helyzet, amikor mindenki elmondhatja, mi az, ami a szívét nyomja. Ilyen helyzetben van a Csillagszedő Máriaó főhőse, a cserfes óvodás lány, akinek magánbeszédét (monológ) verses formában olvashatod. De hogyan lehet ez vers? Hiszen nincsenek is benne rímek! Ez benne a csel: az ilyen verseket szabadversnek hívjuk, és nagyon sok költő használja ezt a formát. Ez persze nem jelenti azt feltétlenül, hogy Kiss Ottó ne tudna rímeket írni, meg mindenféle verslábakat (és egyéb furcsaságokat), de témájához jobban illik a szabadvers. És itt azért elég komoly témával kerülünk szembe: a felnőtt világ nem túl vidám élethelyzetei, mint a válás és tartozékai.

Sóderparti

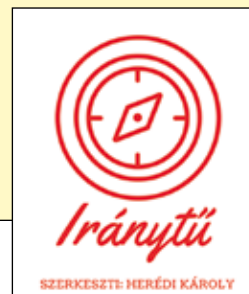
Hogyan látja ezt egy gyerek, hogyan vészeli át, vagy egyáltalán hogyan látja egy ovis a világot? Milyen kérdései vannak? Ennek a könyvnek ez az igazi téje. Mondhatni filozofikus vers. Meg családörténet és családvers is. De emellett azért nagyon derűs, humoros is a kislány szövege. No meg naiv, ártatlan és ettől varázslatos és elgondolkodtató.

Biztosan neked is mondták már, hogy ne filozofálj, amikor valami számodra fontos dologról tartottál kiselőadást vagy szónoklatot. Ezt műveli ennek a szövegnek a mesélője is, és attól, hogy fiatalabb, még számodra is lehet érdekes a mondandója. Meg persze anyunak

és apunak, meg a nagytesódnak is! Ha bármikor kedved támad egy sóderpartihoz, de senki sem hallgat meg, nyugodtan keresd az Iránytűt a Facebookon (<https://www.facebook.com/IranytuJP/>) vagy e-mailen (iranytujp@gmail.com), vagy a Jó Pajtás levélcímén (21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.).

Jó olvasást kíván a jövő és jelen filozófusainak:

Herédi Károly

Rizszalmából szobrok

A rizs az emberiség több mint 60 százalékának a fő tápláléka, a japán Akonyhának is elengedhetetlen része. Akárcsak nálunk a búza, úgy a felkelő Nap országában a rizs betakarítását országsszerte megünnepelik. A leghíresebb rendezvényeket Niigata és Kagawa területén tartják. A fesztivál idején a rizsföldeken óriási szobrok tűnnek fel, melyeket a helyi művészek készítenek a felhalmozódó rizszalmából. A szalmát régen tetőfedésre használták, és mindenféle tárgyat készítettek belőle, napjainkra azonban jelentősen csökkent az igény iránta.

Az első „wara”, azaz rizszalmaszobor fesztivált 2008-ban rendezték meg, s mivel rendkívül nagy sikert aratott, azóta évről évre egyre több látogatót vonz, akiket egyre látványosabb és monumentálisabb szobrokkal örvendeztetnek meg a művészek. Győződjetek meg erről a képek segítségével!

Harmincöt éves a smiley

Saját állítása szerint 35 évvel ezelőtt Scott Fahlman, a Carnegie Mellon University professzora használta először az ismert jelsozortot: kettőspont, kötőjel, zárójel :-) egy elektronikus üzenetben. A szakértők körében nagyjából teljes az egyetértés, hogy a smiley és a többi emotikon nagyban hozzásegítette az embereket ahhoz, hogy elektronikus üzeneteiket többlettartalommal lássák el, hogy közöljék azt a meta-kommunikációs tartalmat, ami a pusztán szövegből esetleg nem jönne le. Fahlman 1982. február 19-én tette közzé javaslatát egy online üzenőfalon. „A viccek kísérőjének a következő karaktersozortot javaslom :-) Elforgatva olvassátok.” A Carnegie Mellon szerint a profeszor smiley-jai in-

nen terjedtek el más egyetemekre, majd cégekhez, és végül az internet terjedésével mindenkéhez eljutottak. Az elsőség kérdése nem vitatott, bár, ahogy Fahlman mondja: „Nem találkoztam még bizonyítékkal, mely azt mutatná, hogy bárki előbb használta volna ezt a jelet. Persze nem kizárt, hogy másnak is eszébe jutott az ötlet – végső soron meglehetősen triviális.” – írta a profeszor az egyetem kifejezetten a smiley-nak szánt honlapján.

Hihetetlen tények a nagyvilágból!

* Egy ember az élete során annyit sétál, hogy 5-ször megkerülhetné a Földet.

* A béka nem tud anélkül nyelni, hogy becsukná a szemét, mivel a szemgolyói segítségével nyomja le a falatot a gyomrába.

* A bőrünk minden 28 nap alatt teljes egészében lecserélődik.

* Az asztácium a legritkább elem, amely természetes formában fordul elő a Földön: 1 köbkilométer földkéregben mindössze 1 miligramm asztácium található.

* Az emberek fején átlagosan 100.000 hajszál van, míg egy vidra testének minden egyes négyzetcentiméterén 160.000 szőrszál található.

* Egy párnát átlagosan 6 évig használunk. Ez után a 6 év után a párna tömegének mintegy 10%-át elhalt hámsejtek, atkák és atkaürülék teszik ki.

* Az egész eddigi történelem során az emberiség összesen annyi aranyat bányászott ki a földből, ami 2 olimpiai úszómedencét töltené ki.

* A Föld aranykészletének 99%-a a bolygó magjában található.

* A csupaszk vakondpatkány immunis a rák minden fajtájára és képes majdhogynem oxigén nélkül élni.

* A csillagorrú vakond a leggyorsabb evő az egész világon.

* A gravitáció miatt egy fa elméletileg maximum 130 méter magasra nőhet meg.

* Egy kék bálna szájába akár a saját tömegével megegyező súlyú vízmennyiség is befér egyszerre.

* A delfinek név szerint hívják egymást.

* Egy Gameboy-ban lévő technológia meghaladja azt a számítástechnikai teljesítményt, amelyet arra szántak, hogy az embert a Holdra repítsék.

* Egy felnőtt szervezet átlagosan 7 kvintillió (1030) Joule potenciális energiát tartalmaz. Ez az energiamennyiség 30 hidrogénbombának felel meg. (erdekessvilag.hu)

* Egy tehén naponta közel 140 liter trágtyát produkál. Ez alapján két tehén egy nap alatt megtöltené egy egész fürdőkádat...

* Az emberi testben legtöbbször használt izület az állkapocs-csont.

* Egy köbméternyi földben akár 200 giliszta is lehet.

Magyar nagyasszonyok

A magyarság legnagyobb asszonya, patrónája Szent István óta maga **Szűz Mária**. Fényes alakjában benne van ősi hitünk Boldogasszonya. Karjában a Gyermek, lényében a mindent összetartó, megszépítő szeretet – íme a nagyság és boldogság biztos útja minden asszony számára.

Sarolta, Géza fejedelem felesége, Szent István édesanyja ezer évvel ezelőtt nemcsak lova gyeplőjét, hanem az ország sorsát is kemény kézzel írta.

Szent Margit

nyította. Szilaj elszántsággal törte meg a honfoglaló törzsek ellenállását, tette uralkodóvá a római katolikus vallást, és segítette trónra fiát.

Vajon miért avattak oly sok **Árpád-házi királyleányt** szentté vagy boldoggá?

Azért, mert hitük ereje, tiszta erkölcsük, lelki nagyságuk, műveltségük kortársaik fölé emelte őket. Hatalmukat, vagyonukat soha nem a maguk hasznára, hanem Isten és népük szolgálatába állították. **Margit** a Duna szigetének kis apácájaként a lemondás, az önfeláldozás példaképe. **Ágnes** a cseh király, Erzsébetet a thüringiai herceg, **Kinga** a lengyel fejedelem hitveseként a hűség, a segítőkészség, a jóság megtestesítője. **Skóciai Margit** a skót trónon, **Piroska** (Iréne) bizánci császárnéként, **Hedvig** lengyel királynőként a műveltség, az oktatás, az egyház bőkezű pártolója volt.

Zrínyi Ilona

Székely Bertalan: Egri nők

Rozgonyi Istvánné Szentgyörgyi Cecília az egyetlen asszony, akinek vitézségét királyi okirat örökíti meg. Galambóc ostrománál vezérhez illő módon harcolt a törökök ellen. Gályáját mindig oda irányította a Duna vizén, ahol legádázabb volt a küzdelem. Nemcsak a csata sorsát döntötte el, hanem megmentette Zsigmond király életét – áll az 1434-es okmányban.

Szilágyi Erzsébetnek Arany János verse örök emléket állít, de egészítsük ki portréját azzal, hogy nemcsak a prágai börtönből váltotta ki fiát, hanem 1458-ban trónrajutását, majd később uralkodását is nagy bölcsességgel, kitűnő diplomáciai érzéssel támogatta. Erős akaráttal, igazságosan irányította a hatalmas Hunyadi-birtokot, támogatta az egyházat, segítette a szegényeket.

Az **egri nők**, élükön a várkapitány leányával, **Dobó Klárával**, az 1552-es török ostrom idején nemcsak lelkesítették, ellátták, ápolták a küzdő vitézeket, hanem karddal, forró vízzel, szurokkal, kövel életük árán is védték a várat – örök példát adva hősiességből, bátorságból.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem édesanyja, **Zrínyi Ilona** 1686-tól három éven át védte Munkács

Teleki Blanka

várát az osztrák ostromlók ellen olyan bátorsággal és eréllyel, ami egy férfinak is dicséretére vált volna. Feje fölött a pallos árnyékával, gyermekeit féltve sem árulta el elveit, hazája szabadságát.

Lorántffy Zsuzsanna méltó társa volt I. Rákóczi György erdélyi fejedelemnek. A református egyház és iskolák, főképp a Sárospataki Kollégium nagylelkű támogatója szigorú, puritán asszony volt, aki azonban finom izléssel gyűjtötte, gondozta a különleges virágokat, fákat. Vagyonát pedig – utódainak kihalása esetén – „az egész nemes Magyarországra” hagyta.

Főúri származása és hatalmas vagyona minden fényűzést lehetővé tett volna **Teleki Blanka** grófnő számára. Nem ezt választotta. Akkor, amikor a hazai szalonokban senki sem beszélt magyarul, ő nevelőintézetet alapított előkelő lányok számára, hogy anyanyelvükön és hazafias szellemben tanítsa őket. Az 1848-as szabadságharc idején zászlót hímezett, sebesülteket ápolt, támogatta a honvédsereget. A megtorlás idején letartóztatták, és öt évi vizsgálati fogság után tíz év szigorított várbörtönre ítélték. Hitét, büszke hazafiságát sem a megalázó vallatás, sem a kínzó börtön nem tudta megtörni. Nem kért kegyelmet. Lelke szabadabb volt, mint a börtöne fölött szálló madár.

Az örök hűség megrendítő példája a két '48-as mártír, Batthyány Lajos miniszterelnök és Damjanich János tábornok **özvegyének** sorsa. Az 1849. október 6-án felöltött gyászruhát halálukig nem vetették le. Oly méltók voltak a gyászban, mint férjük a nemzet szolgálatában. Lelki erejük, kitartásuk egy letiport nemzet számára jelentett példát, reménységet.

Zsigmond Emese (kolozvári Napsugár)

Lorántffy Zsuzsanna

Saját családjából indult ki

A Simpson család 1987-ben bukkan fel néhány perces miniműsor erejéig, a Tracey Ullman Show-ban, majd pedig annyira sikeres lett, hogy 1989-ban már sorozatként tűzték műsorra. Az amerikai rajzfilmsorozat népszerűsége felfelé ívelt és az egyik legnézettebb műsor lett. Idén sugározták a 28. évadot és úgy tudni, hogy lesz 29. és 30. évada is. A The Simpsons szokásos, hétköznapi gondokkal is küzdő, de átlagosnak mégsem mondható, középosztálybeli családot mutat be. Humoros, gyakran elképesztő kalandjaikon keresztül szemlélteti az amerikai kultúrát, kitér a sztereotípiákra, társadalmi kérdéseket feszeget és már azáltal, hogy a család fő atomerőműben dolgozik, felhívja a figyelmet a környezet-szennyezésre. A Simpson család ennél fogva érdekes lehet szinte minden korosztálynak. A sorozatban számos híresség is felbukkan, sőt, ebben a rajzfilmben található a legtöbb sztárvendég, és nagyon sok esetben ők maguk adják a hangjukat a róluk mintázott karakterekhez. Az évek múlásával az is kiderült, hogy a sorozat több eseményt és technikai fejlesztést is előrevetített.

A Simpson család megalkotója Matt Groening, aki a saját családjából indult ki, innen jöttek a Homer, a Marge, a Lisa, a Maggie és a Patty nevek is, míg Bart, a „brat” szó anagrammájából alakult ki, ami angolul azt jelenti, hogy kölyök. Az alábbiakban még néhány érdekességre hívjuk fel a figyelmet a Simpson családdal kapcsolatban.

- A kezdetekben kicsit másképp néztek ki, azután némileg kedvesebb külsőt kaptak.

- Élénk sárga lett a színük, mivel Matt Groening így akarta szembetűnővé tenni a karaktereket és felhívni azok figyelmét, akik a tévécsatornákat váltják.

- A sorozatban mindenki négyujjú, ez alól kivételek az olykor feltűnő Mindenható és Jézus, akiknek öt ujjuk van.

- A Simpson család Springfieldben él, csak hogy Amerikában több mint harminc ilyen nevű település van. Évekig folyt a találgatás, hogy tulajdonképpen melyikről is van szó. Úgy tudni, eleve a megtévesztés volt a cél, azután

Matt elárulta, hogy az oregoni Springfieldet vette alapul.

- A sorozatban gyakran halljuk a „D’oh!” kifejezést. Ez a három betűs szócska, a The Simpsons rajzfilmnek köszönhetően bekerült a szótárba és mára hivatalosan elismert indulatszóként szerepel a lexikonokban. Akkor használatos, amikor valaki ráeszmél, hogy elszúrta vagy elfelejtett valamit. Homer szinkronhangja, Dan Castellaneta elmondása szerint a forgatókönyvben az állt, hogy dühödtelem, bosszús rőfögés, és valahogy ez lett belőle.

- Homer néhány szál haja furának tűnhet, de nem véletlenül. A halántékhaj egy M betűt formáz meg, míg a fül kialakítása a G betűre emlékeztet, így Homer valójában Matt Groening monogramját viseli magán.

- Ahogyan azt említettük, a Simpson család társadalmi kérdéseket is feszeget, vagy egyszerűen csak rávilágít néhány adatra. A rajzfilmsorozat eredeti bevezetőjében, miután a boltban a kis Maggie-t áthúzzák az árleolvasó felett, a 847 dollár 63 cent jelenik meg, méghozzá nem véletlenül. Egy akkori társadalomtudományi kutatás

szerint Amerikában egy gyermek nevelése havonta ennyibe került, és erre reagált a rajzfilm is.

- Minden bizonnyal csak a szemfüleseknek tűnhetett fel, hogy szintén a sorozat bevezetőjében, egy bolt kirakatán felbukkan Danny Elfmannak, a főcímezene szerzőjének a neve.

- Rejtélyes számokat is láthatunk a sorozatban. Bart iskolai szekrényzárának kombinációja 36-24-26, ez egyébként az AC/DC, Dirty Deeds Done Dirty Cheap című slágeréből van.

- Szintén csak a szemfülesek figyelhettek fel az A113 kombinációra, amely egyébként nem csupán a Simpson családban, hanem több Disney- és Pixar-animációs filmben is megjelenik. A titok nyitja, hogy ez egy kaliforniai művészeti akadémia egyik termékének a kódszáma, ahol sok animátor tanult, így ez egyfajta tisztelegés.

- A Simpson családot a világ számos országában nézik, az epizódokat sok nyelvre fordították le, például németre, franciára, spanyolra, japánra, sőt még arabra is. Az arab verzióban vallási okokból Homer sör helyett üdítőt iszik, hot dog helyett pedig marhahalbaszt eszik.

Beyoncé is segít

A mikor természeti katasztrófák sújtanak, az együtt érző emberek ott segítenek, ahol tudnak, sokszor pedig azzal, amihez a legjobban értenek. Gyakran fordul elő, hogy zenészek, előadók és együttesek sietnek a szerencsétlenül jártak megsegítésére, jótékonyági koncerteket tartanak vagy zenei kiadványokat adnak ki, amelyek bevételét felajánlják a rászorulóknak. Beyoncé is úgy döntött, hogy nem tétlenkedik. Új dalt jelentetett meg, amellyel az a célja, hogy a segítőkészséget fejezze ki. Az énekesnő összeállt J. Balvinnel és Willy Williammel, és a Mi Gente zeneszám újragondolt változatát adták ki. Beyoncé tudatta a rajongóival, hogy így próbálnak adományokat gyűjteni a hurrikánok és földrengések sújtotta Puerto Ricó, Mexikó és a Karibi szigetek lakosai részére, akik élelem és áram nélkül maradtak.

Ő is a karácsonyt várja

Múltkor arról írtunk, hogy Gwen Stefani máris karácsonyi lemezt adott ki You Make It Feel Like Christmas címmel. Nemrég az is kiderült, hogy Lindsey Stirling hegedűművész, énekesnő is a karácsonyra készül, hiszen a napokban jelenik meg Warmer in the Winter címmel negyedik nagylemeze, amelyet a karácsony jegyében készített el. Az album tizenhárom dalt tartalmaz, négy esetben együttműködésről van szó. Az egyik zeneszámot Christmas C'mon címmel Becky G énekesnővel készítette és nemrég meg is jelent a világhálón. Ezenkívül Lindsey Stirling együttműködött Sabrina Carpenterrel, Trombone Shortyval és az All Time Low éléről ismert Alex Gaskarth-tal. Lindsey Stirlingnek az új lemez népszerűsítése mellett más elfoglaltsága is akad, a Dancing With The Stars című műsorban versenyzik, a partnere pedig Mark Ballas.

Rúza Magdi is esélyes

Hamarosan sor kerül az MTV Europe Music Awards zenei díjátadó gálájára, a magyar MTV zenecsatornának köszönhetően pedig magyarországi jelöltek is részt vesznek a versengésben. Az első körben húsz előadóra lehetett szavazni, akik pedig a legtöbb szavazatot kapták, továbbjutottak a második körbe. Az öt továbbjutó Rúza Magdi, Tóth Gabi, Freddie, Kowalsky meg a Vega és Pápai Joci, akikre november 2-áig lehet szavazni a <http://www.mtvema.com/hu-hu/vote> weboldalon. Közülük kerül majd ki a legjobb magyar előadói díj győztese. Európa egyik legismertebb zenei díjátadóját idén 24. alkalommal, november 12-én tartják meg Londonban, a műsorvezetéssel pedig Rita Orát bízták meg. Az öt magyar jelölt egyenlő eséllyel indul, a második körös szavazás pedig egyszerre kezdődött a nemzetközi szavazással. A magyarországi nyertes megkapja a Best Hungarian Act EMA címet és versenybe szállhat az MTV EMA Best European Act díjáért is. Egyébként a Best Adria Act díjért idén a Koala Voice, Marin Jurić – Čivro, a Ničim izazvan, Nina Kraljić és Sara Jo verseng.

Budapesten lép fel

A jövő év tavaszán, május 4-én a Budapest Arénában lép fel Rag'n'Bone Man a Grand Reserve turné keretében. A 32 éves brit énekes Rory Charles Graham néven született és tavaly robbant be a köztudatba a Human című dallal. Szinte azonnal felhívta magára a figyelmet és rengeteg rajongót szerzett. A zenei kritikusok is csupa szépet mondtak róla, külön kiemelve őszinte megnyilvánulását és kellemes, érzéki hangját. Rajongói gyakran úgy becézik, hogy az érzéki óriás, mondván, elég csak ránézni (csaknem kétméteres) és meghallgatni, máris világossá válik, mennyire mély érzelmeket tud továbbítani a hangjával. Rag'n'Bone Man debütáló lemeze, szintén Human címmel, idén februárban jelent meg. A tizenkét dalt tartalmazó album sem okozott csalódást, Rag'n'Bone Man pedig több díjat is kapott. Rory egyébként idén fellépett a pétervárad Exit fesztiválon, annak záróakkordjaként, és sokak szerint káprázatos, felejthetetlen koncertet tartott.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Kedves Bizi!

Hatodikos lány vagyok. Ötödikben megtetszett egy nálam 1 évvel idősebb fiú. Ő nagyon kedves, ügyes és még nagyon sok jó tulajdonsága van.

Tavaly, amikor kirándulni voltunk, megtudta, hogy tetszik nekem. Az a baj, hogy mindig mondom magamban, hogy köszönj neki, de amikor lehetőségem van köszönni neki, lefagyok és összezavarodok. Őt már 1. osztály óta ismerem, csak addig nem vettem figyelembe, csak úgy, mint barátot. Néha beszélgetünk Viberen. Kérlek, segíts nekem megoldani ezt a helyzetet.

Válasz:

Kedves levélíró!

Remélem, nem haragszol, amiért belejavítottam a leveledbe. Ezt azért tettem, hogy a levél olvasható legyen, és meg tudjuk jelentetni az újságban. Azt hiszem, jó lenne, ha megpróbálnál csiszolni a helyesírásodon, mert az ilyen kedves, ügyes és nagyon sok jó tulajdonsággal rendelkező fiúk, de a lányok is, jobban kedvelik azokat, akik odafigyelnek mind a megjelenésükre, mind a helyesírásukra. Ami a fiúval való kapcsolatot illeti, úgy vélem, jó úton haladsz, mert a fiú Viberen tartja veled a kapcsolatot. Ha nem kedvelne, biztos, hogy nem Vibereznének. Ami a „lefagyást” illeti, próbáld meg a barátnőddel egy kicsit oldani a szorongásodat. Például, úgy, hogy a barátnőd vállalja a fiú szerepét, és ti ketten „eljátsszátok” a találkozást. Hogy megelőzd a lámpalázzal, szorongással járó izgalmi állapotot, próbáld meg a légzésed segítségével föloldani. A helyes légzés segít a megnyugvásban, a szorongás feloldásában, és segít abban is, hogy az izgalom ne fokozódjon. Ahhoz, hogy használni tudd a légzést mint relaxációt, előtte gyakorolni kell. Helyezd magad kényelembe, legjobb a földön, hanyatt fekvé. A kezed helyezd el magad mellett, hogy ne érjen a testedhez. Lábadat nyújtsd ki enyhe terpeszben. Tehetsz párnát a fejed és a térdeid alá, hogy még kényelmesebb legyen. És figyelj a lélegzetedet. Belélegzőskor az orrodon vedd a levegőt, kilégzőskor a szádon fújd ki. Mind a két kezed tedd a köldököd alatti részre, és lélegezzél egyre lassabban. Belélegzőskor számolj négyig, tartsd benn a levegőt kettőig, és kilégzőskor fújd ki nyolcig számolva. A lényeg az, hogy a kilégzés legalább kétszer addig tartson mint a belélegzés. A légzésgyakorlatot nyugodtan lehet ülvé is gyakorolni.

Ha megtanultad a légzésgyakorlatot, akkor bármikor, bármely helyzetben, a légzésszámmal tudod oldani az izgalmi állapotot. Ha csökkent az izgalom, a viselkedésedet is tudod kontrollálni. És ha legközelebb összefutsz a fiúval, mosolyogj rá és mondjál neki egy egyszerű „Szevasz!”-t! A többi pedig sajnos, nem tőled függ. De, próba, szerencse!

Jelige: „Júlia”

Kedves Bizalmas sorok!

Nagyon remélem, hogy tudsz segíteni, mert nem tudom mit tegyek?! Hatodikos lány vagyok, és már egy éve szerelmes vagyok egy fiúba, aki most nyolcadikos. A fiú tudja, hogy szerelmes vagyok belé, mert a tesómmal egy osztályba jár. Annak ellenére, hogy sokszor egy társaságban vagyunk, nem egyszer úgy érzem, hogy észre sem vesz. Mit tegyek, hogy észrevegyen? Már kétszer is írtam neki SMS-t, de egyikre sem válaszolt. Talán ciki neki, hogy megírtam, hogy szeretem? Hogyan tudjam meg, hogy szeret-e? Mert én nagyon szerelmes vagyok belé!

Válasz:

Kedves Júlia!

Te megtettél minden tőled telhetőt azért, hogy felfigyeljen rád a fiú. Úgy látszik azonban, a srác nem veszi a lapot, meg a feléje irányuló jelzéseket sem. Vagy még nem készült fel arra, hogy udvaroljon, vagy nem akar megbántani azzal, hogy a szemedbe mondja, hogy nem tetszel neki. Jót tenne neked is és neki is, ha egy kicsit háttérbe vonulnál, és a továbbiakban nem ostromolnád. Inkább foglalkozz megfigyeléssel, pl. figyelj meg, hogy megtörténik-e, hogy titokban téged figyel. Ha titokban nem pillantgat arra, ahol te vagy, nem követ a tekintetével, el kell fogadnod, hogy ennek a fiúnak te egyáltalán nem vagy az a esete. Addig is jó lenne, ha elfoglalnád magadat valami mással, pl. olvasással, zenehallgatással, a barátnőddel való

sétával, tornával, nyelvtanulással, hogy ki ne hagyjuk a sorból a tanulást se. Ha lefoglalod magad, ha a boldogtalanságodat mozgással levezeted, észre sem fogod venni, és már el is felejtetted a fiút, mert így a felejtés is sokkal gyorsabban megy. És egyszer csak azon kapod magadat, hogy egy másik fiú dobogtatja meg a szívedet.

Jelige: „Hajóskapitány”

Kedves Bizalmas sorok!

13 éves lány vagyok. A gondom az osztályommal kapcsolatos. Osztályunk nagy létszámú, 29-en vagyunk. Az a baj, hogy mindenki piszkál mindenkit. Két nagy csoport van: a fiúk meg a lányok. A tanárok nap mint nap csak panaszkodnak ránk – a fiúk miatt. Úgy tűnik, mintha nem egy osztály lennénk, hanem egy igazi állatkert. Néha félek bemenni a terembe, mert mindig valami hülyeséget csinálnak, mint pl. a hajamba dobják a rágót. (Már volt ilyen!) Most az egyik lányra szálltak rá, és állandóan cikizik, hogy ronda. Hogyan lehetne leállítani őket?

Válasz:

Kedves Kapitány! Az osztályod és te is igazán nehéz helyzetben vagytok, de ha hiszed, ha nem, ezzel a gonddal nem vagytok egyedül. Sajnos! Megezik, hogy nem a fiúk a haramiák, hanem a lányok terrorizálják az osztálytársakat, és megkeserítik az iskolában dolgozó felnőttek életét is. Azt kérdezed, hogyan lehetne leállítani őket? Nehezen, de kitartással és összefogással lehetséges. Össze kell fogniuk mind a tanulóknak, mind az osztályfőnöknek és a tanároknak, mind pedig a szülőknek. Ebben az összefogásban sokat segíthet az iskola pedagógusa, pszichológusa. Először is jó lenne egy közös szülői értekezletet tartani, ahol ott lennétek ti is, de nem ártana, ha a tanárok is ott lennének. Fontos lépés lenne az, hogy mindenki elmondhassa, miért nem érzi magát jól az osztályban, mi az, ami zavarja. Persze sértegetés, vádaskodás nélkül. Egyszerűen leltárba kell venni a rossz, és persze a jó dolgokat is. Feltérképezni, hogy mi mindent tesztetek már most, hogy jobb legyen az osztály- és a munkalétkör, és mit tehettek még. Amikor erről van szó, mindenki hangját és igényeit meg kell hallgatni. Miután feltérképeztétek a negatív viselkedési formákat, amelyek zavarják az osztály életét, meg kellene beszélnetek az osztály viselkedési szabályait, viselkedési kódexét. Lejegyezni őket, majd plakátot készíteni, meg emlékeztetőket is minden tanuló, tanár és szülő számára. Ezekre a szabályokra hivatkozhattok ti is, tanulók, de a felnőttek is. Például, az egyik szabály ez lehetne: Légy udvarias és tisztelettudó a felnőttekkel és társaidal egyaránt! Vagy: Tartózkodok a trágár, csúnya beszédtől és a fizikai durvaságtól. Vagy: Nem zavarom az órát. Megvédem a gyengébbeket. Tiszteletben tartom mások személyes tulajdonát, tárgyait. A térsaimat megbecsülöm. Ilyen és hasonló mondatok formájában fogalmazzatok meg a saját, belső szabályaitokat, és tartsátok is magatokat hozzájuk. Ha újabb negatív viselkedés jelenik meg köztetek, ezt is meg kell beszélni és újabb szabályként csatolni a már meglévőkhöz. Fontos lenne, hogy az osztályotok részt vegyen közösségfejlesztő, konfliktusmegoldó programban. Ehhez az iskola szakszolgálatát biztosan segítségetekre lesz. Biztos hogy ha feltérképeztétek a gondokat, megbeszéltétek azokat, jobban megismeritek egymást, összefogtok, kitartóan és következetesen betartjátok a megbeszélte szabályokat, egy bizonyos idő után majd észlelitek is a megváltozott osztálylégkört.

Hogyan kérjünk bocsánatot?

Barátságban és szerelemben is vannak hulámhegyek és -völgyek. A legjobb barátok is összekaphatnak néha egy kicsit. Előfordulhat, hogy meggondolatlanul fejezzük ki magunkat, vagy dühünkben azt bántjuk meg, aki a legkevésbé szolgált rá. Hogyan nyerjük el a bocsánatot?

Első lépésként be kell látnunk, hogy hibázunk. Ez igen nehéz, az önértékelésünknek el kell viselnie, hogy nem vagyunk tökéletesek, és hogy meggondolatlanok voltunk.

Vállald a felelősséget! Mindig egyes szám első személyben beszélünk, azaz „sajnálom, tévedtem.” Itt nincs helye a DE szócskának. Fontos, hogy a bocsánatkérés őszinte legyen. Ha nem gondoljuk komolyan, akkor inkább ne is kezdjük bele a bocsánatkérésbe, mert testünk minden rezdülése elárulja azt, hogy őszintén gondoljuk-e.

Adjunk teret a másik érzéseinek! Nagyon jól fog esni neki, ha például megjegyezzük, „látom, hogy mennyire megbántottalak”.

Azzal, hogy bocsánatot kértél, még nem biztos, hogy a barátod el is fogadja a bocsánatkérést. Kérdezd meg, hogy megbocsát-e!

Mindekinek joga van jóvátenni a hibáit, kérdezd meg tőle, hogy ez hogyan lehetséges! A kapcsolat helyreállításáért dolgoznunk kell.

Mély barátság, mély kapcsolat esetén feltétel nélküli elfogadásról beszélhetünk. A feltétel nélküliség azt jelenti, nem számít, hogy a másik mit tesz vagy mond éppen, pontosan tudjuk a korábbi tapasztalatainkból, hogy a bajban lehet számítani rá, mert igaz barát. Ilyen kapcsolatban sokkal könnyebb a megbocsátás is. Ha jelen van az őszinteség, sokkal könnyebb azt mondani, „hogy ezt nem kellett volna mondani, fáj”. Ha nincsenek tabuk, azonnal ki is lehet tárgyalni pontról pontra, hogy ki mit értett a mondatokon. Ugyanis nagyon könnyen előfordulhat, hogy nem sértésnek szánta az illető, csak félreértés történt. (KamaszPanasz)

TESZT

Könnyen szót értesz másokkal?

1. Az egyik barátod arra kér, hogy hazudj az anyukájának. Mit csinálsz?

- a) Nagy nehezen beleegyezek, hiszen a barátom.
- b) Belemegyek, de ha az anyukája telefonál, inkább nem veszem fel.
- c) Nem tennék ilyet, még a barátnőmért sem.

2. Anyukád megkérdezi, milyen ruhát néztél ki magadnak a butikban. Hogyan írod le?

- a) „Hááát, olyan... izé... fekete volt, ööö... rózsaszín varrással... és... cipzáros volt.”
- b) „Fekete alapon rózsaszín mintája volt, és nagyon szép volt.”
- c) „Képzeld el egy fekete ruhát, amit rózsaszín varrás és minták tesznek különlegessé. Térd fölé ér, hátul cipzáros.”

3. A barátod megígérte, hogy visszahív, de nem tette. Mit teszel másnap?

- a) Úgy teszek, mintha minden rendben volna, pedig nagyon dühít.
- b) Bármit kérdez, csak tömondatokban válaszolok. Majd csak észreveszi magát!
- c) Megkérdezem, miért nem hívott vissza.

4. Gondold végig, ki szokta kezdeményezni a beszélgetéseket a hétköznapokban!

- a) Mindig én. A barátaim és a családom szerint senkit sem hagyok szóhoz jutni.
- b) Jobban szeretek hallgatni, mint beszélni. Figyelek, és ha kell, válaszolok.
- c) Én is, mások is: nagyjából egyformán.

5. Egyik tanárod kutatómunkát bíz rád, ami nincs a tankönyvben. Mit teszel?

- a) Elvállalom, ha már engem választott. Előbb-utóbb csak rájövök, honnan szerezhetek infókat.

b) Alaposan átgondolom, képes lennék-e rá, de mivel félek a kudarctól, inkább visszaadom.

c) Azt mondom neki, hogy nincs szabad időm, ezért bízva inkább másra.

6. Az osztályfőnököddel beszélgetsz. Milyen közben a testbeszéded?

- a) Összefonom a karjaimat.
- b) Összeviszsa hadonászok a kezemmel, miközben magyarázok.
- c) Közelebb lépek hozzá.

7. A barátod tesz egy megjegyzést, amivel nagyon nem értesz egyet. Mit csinálsz?

- a) Nem szólok. Nem mutatom, hogy nem osztom a nézeteit.
- b) Hirtelen témát váltok, hogy ez lehetőleg ne merüljön fel még egyszer.
- c) Elmondom, hogy értem, amit mond, de nem értek egyet vele.

Értékelés

Számold össze, melyik betűt jelölted meg a legtöbbször!

a – Nem túl könnyen.

Nem megy könnyen, hogy megértesd magadat másokkal. Ha szeretnél is valamit, inkább elhallgatod, visszafogod magad.

b – Néha könnyen.

Ha elég önbizalmad van, akkor könnyedén és érthetően fejezed ki magad. Ha azonban éppen rosszkedvű vagy, akkor nincs kedved semmihez és senkihez, ilyenkor mély hallgatásba burkolózol.

c – Nagyon könnyen.

Most is és a jövőben is könnyedén teremtesz kapcsolatot, akár idegekkel is. Jól adod elő magad, szinte minden helyzetben feltalárod magad. Csak arra kell vigyáznod, hogy másokat is hagyj szóhoz jutni.

Aturmixok többnyire egészségesek, de az biztos, hogy finomak. Készítsd el te is a kedvenced, és lepd meg magad vagy a barátaidat egy-egy ínycsengéssel!

Turmixolj össze...

- 1 csészényi málnát, 2,5 dl hideg tejjel, 2 evőkanál mézzel, 2 gombóc vaníliafagyival és néhány jégkockával.

- 10 dkg fagyasztott epret, 1 dl ananászlevet, 1,5 dl natúr joghurtot, fél banánt és egy kiskanál mézet.

- 2-3 evőkanál nutellát egy csomag vanília cukorral és 3-4 dl hideg tejjel.

- 1 bögre natúr joghurtot 1 db megtisztított körtével és 1 kiskanál mézzel.

- 1 csészényi epret 1 dl ásványvízzel, majd szűrőn passzírozd át! A leszűrt levét turmixold össze 1

Finom turmixok

banánnal, 2 dl hideg tejjel, két evőkanál mézzel.

- 1 bögre tejet, 4 db kivit és fél bögre joghurtot.

- Fél csésze cseresznyét és fél csésze málnát 0,5 dl ásványvízzel.

Adj hozzá 1 banánt, 2 evőkanál mézet, 2 dl hideg tejet, 1 pohár

joghurtot, majd turmixold tovább néhány másodperccig!

- 1 evőkanál mézet, 1 banánt és 2,5 dl százszázalékos narancslevet. Ezt is próbáld ki!

- Főzz zöld teát 3 dl vízből, majd hagyd kihűlni! 1 marék epret, 1 marék málnát, 1 evőkanál mézet és 1 vékony szelet gyömbért turmixolj össze a teával.

- 2 evőkanál mandulát áztass be 0,5 dl tejbe kb. fél órára. Ezután turmixold össze 2 dl hideg tejjel, 1 dl natúr joghurttal, egy kiskanál őrölt fahéjjal, 2 evőkanál mézzel.

A turmixokat mindig átlátszó, nagyméretű pohárba töltsd, és szívoszállal tálald.

Természetesen díszítheted is őket gyümölcsökkel, különböző magokkal, fűszernövényekkel is, csak ügyelj, hogy az ízek passzoljanak egymáshoz.

Veszélyes hulladék

A mobil

A világon egyre több ember használ mobiltelefont, ráadásul sokan állandóan a legújabb modellre cserélik ódivatú készüléküket. A kidobásra váró telefonok egy ideig még a szekrényben pihennek, utána viszont – gondatlanság miatt – legnagyobb részük a szemétkosárba kerül. Ez komoly környezeti problémát jelent, mert a készülék alkatrészei veszélyes fémeket tartalmaznak, amelyek a hulladék bomlásakor beszivároghatnak a talajvízbe, mérgezik a talajt, bejutnak a táplálékláncba is. A mobiltelefon bonyolult szerkezet, és részei különböző mértékben hozzájárulnak a környezetben okozott problémákhoz.

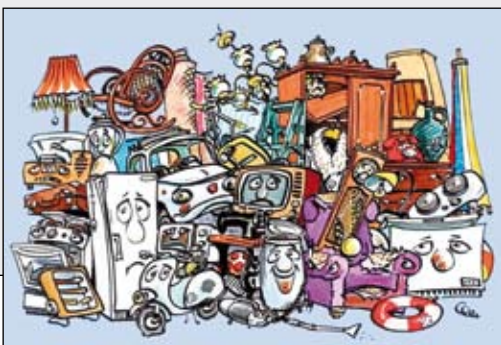
A veszélyes anyagok hatásai

A hulladéklerakóban a telefonokból kiszivárgó anyagok nagyon nehezen bomlanak le, ezért sokáig a környezetben maradnak, és felhalmozódnak az

élőlények szöveteiben. Már kis mennyiségben is veszélyeztetik a vizeket és az élővilágot, beleértve az embert is. A környezetbe jutó anyagok közül több rákkeltő. Megzavarják a hormonrendszer működését, fejlődési rendellenességeket okoznak, illetve idegméregnek számítanak.

Fontos az újrahasznosítás

Újrahasznosítással viszonylag jó eredményeket lehet elérni. A visszanyert nemesfémekből ékszereket készítenek, a műanyagborítás bútoralkatrészként éled újjá. Az elhasznált akkumulátor anyagai átalakítva felhasználhatók egy új akkumulátorban, de a nikkel segítségével rozsdamentes acél is előállítható. Fontos tehát, hogy a mobiltelefon ne a szemétkosárba landoljon, hanem újrahasznosítva kezdhesen új életet. Az is javítana a helyzeten, ha kevesebb embert készítené folyamatos vásárlásra a divat változása, illetve ha a gyártók hosszabb életűre terveznék termékeiket.

Tudod-e?

Egy átlagos villám 5–10 centiméter széles és 3 kilométer hosszú.

A világ államai közül egyedül Líbia zászlaja egyszínű: zöld.

A történelem során több hajó pusztult el viharokban, mint háborúban.

Az izlandi főváros, Reykjavik lakói télen napi 18 órát gyönyörködhetnek a csillagokban, nyáron viszont napi 24 órán át látják a napfényt.

A világon másodpercenként eladnak egy Barbie babát.

Az ókori rómaiak a tarajos süntüskéjét használták fogvájónak.

Felmérések szerint a világon a második legismertebb filmhős Darth Vader, akit csak James Bond előzött meg.

1894-ben mindössze 4 autó volt az egész Egyesült Államokban.

Tokióban kutyaparókat is lehet kapni.

A ketchup kiválóan alkalmas réztárgyak tisztítására.

Kalifornia államban hat jogosítványt állítottak már ki Jesus Christ (Jézus Krisztus) névre.

Mexikónak egyszer 24 órán belül 3 elnöke is volt.

A Holt-tengerben – magas sótartalmának köszönhetően – szinte lehetetlen elmerülni.

Dániában kétszer annyi disznó él, mint ember.

Egy tehenet be lehet rúgatni, ha almával eteted.

Ha soha nem vágatnád le a hajad, életed végére 9 méterre nőne.

Torna és tanulás együtt jár?

Régi igazság: akinek lelustul a teste, ellustul az esze. Persze fordítva is igaz, a lusta eszű emberek előbb-utóbb esetlenné, lomhává válnak. Így aztán felmerül a kérdés, mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás? Illetve a lustaságtól tompul az agy, vagy pedig a berozsdásodott agykerekek szülik a renyheséget. Legyen bárhogy, nem vitás, a rendszeres mozgás, testedzés nemcsak az izomzat, a fizikai test karbantartása miatt fontos, hanem serkenti az agyműködést is. Nos, ha nem hiszed, rögtön kipróbálhatod. Belefáradtál a tanulásba, este kilenc felé már „nem fog az agyad”, hiába tömöd magadba a történelmet, a szavak, mondatok értelme nem ér fel a tudatodig. Próbáld hát kitárni az ablakot, szippants jó mélyet a betóduló friss levegőből, és tornázz

**Szoktam tornázni!
Minden reggel öt felülést csinállok!
Csak mert nem lehet többször
lenyomni a szundi gombot az
ébresztőórámon!... :/**

egy sort. Úgy válogasd össze a gyakorlatokat, hogy legalább minden nagyobb izomcsoportot párszor megmozgassál. Kezdheted fejkörzéssel, következzen néhány erőteljesebb karlendítés, előre, hátra, majd mély előre- és hátrahajlás. Ne maradjanak ki a lábak sem, tizenöt-húsz guggolás és végül valamivel kevesebb fekvőtámasz még belefér a kis esti tornába. Ha mindezt tíz-húsz nagyon mély be- és kilégzéssel fejezed be, meglátod: mintha kicseréltek volna. Olyannyira, hogy a történelem szinte magától folyik be az agytekervényeidbe. Mert mi is történt tulajdonképpen? Elsősorban felgyorsítottad az agy vérrellátását, a friss levegővel együtt jóval több oxigén jutott a szervezetedbe. Megváltozott az izmok tónusa, könnyebb, lazább lettél, kioldódtak a feszültségek, görcsök, amit magától értetődően a többórás ülés, merev testtartás okozott. Ép testben, ép lélek, szoktatók hallani születeiktől, tanáraitoktól. Így aztán az ellazult testben nyilván ellazul az a „szerkezet” is, amely a tananyagot feldolgozza és elraktározza.

Új évszak, új fogkefe

Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a szájápolás, a fogmosás nemcsak a szájhigiéna szempontjából, hanem egészségünk érdekében is fontos. És fontos az is, hogy a fogkefét negyedévente cseréljük. Az elhasználódott fogkefe többet árt, mint használ. Felsértheti a fogzománcot, nem tisztít kellőképpen és persze hemzsegnék benne a baktériumok. Ezért ahogy tél végén eltesszük a meleg holmit és elővesszük a tavaszit, ugyanúgy ajánlatos új fogkefét is elővenni. Majd nyár közeledtével ugyanígy. A szakemberek az évszakok kezdete alapján ajánlják a cserét, azaz március 21-én, június 21-én, szeptember 23-án és december 21-én. Ha ezt megszokjátok, később már életetek természetes részévé lesz. T-z

Lufik helyett...

A vegyi anyagokkal kezelt léggömbök a folyóvizekbe kerülve rendkívül veszélyesek az élővilágra, nem mintha környezetkárosító hatások kevésbé érvényesülne a városszéli szeméttelpeken. Lufik helyett újrahasznosított krepp-papírból vagy korábban már használt csomagolópapírból készített nagyobb lampionokkal kitűnően fokozható a szoba hangulata.

Egészségtelen édességek helyett...

Ajándék gyanánt jó ötlet lehet valamiféle házilag készített egyedi meglepetés: egy nagyobb gumibélyegző nyomatával, szója alapú tintával kifestett bevásárló szövegszatyor. Kisebb gyerekek ajándékaként mit szólnál egy házilag készített, illatosított, színezett gyurmakészlethez? Esetleg ajándékozz könyvet, természetes anyagból készült kézműves kellékeket, vagy valami kisebb, de alaposan átgondolt szuvenírt.

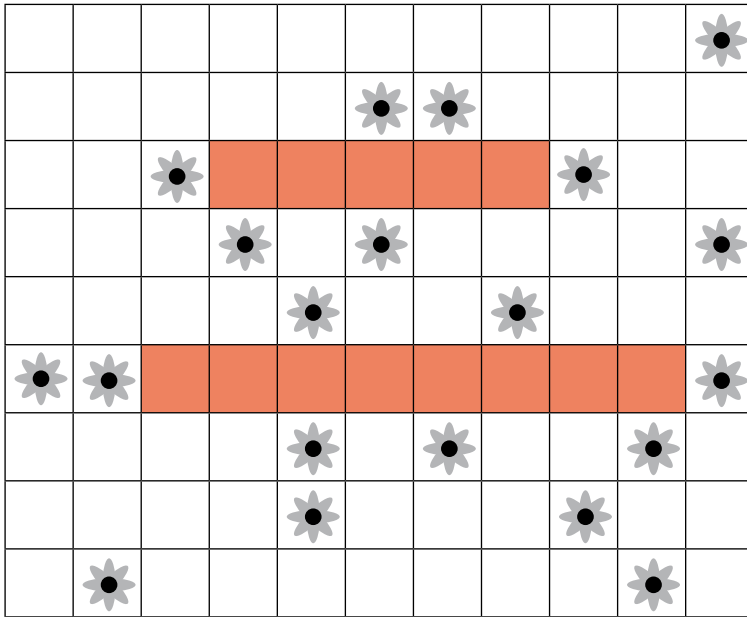
Eldobható, műanyag abrosz helyett...

Érdemes félretenni az évek alatt összegyűlt partikellékeket, az olcsó poharakat, a ruhaszalvétákat, olcsó evőeszközöket, mindenféle használható konyhai eszközt. E külön-külön jól használható, valamikori készletek egyedi darabjai jó szolgálatot tesznek egy-egy buli alkalmával. Műanyag evőeszközökre semmi szükség, ha kézzel is fogyasztható enniával, „felmarkolható” szendvicsekkel, lehetőleg nem krémes sütitikkel készülsz a jeles alkalomra.

REJTVÉNY

Berakós rejtvény

- Miért késtél el, János? - kérdezi a tanárnő.
- Azért, mert nincs óram.
- No ne mondj ilyet, hiszen ott van a kezeden!
- ...

(A választ megtudod, ha berakod a rejtvénybe az itt lévő szavakat, betűhalmazokat.)

Kétbetűsek: ÁR, GÚ, HA, LA, MI, PK, RI, VI.

Hárombetűsek: PAD, PEJ, RLA, TOM, VAD.

Négybetűsek: ARAB, ÁGAZ, ELAD, ELLI, GÚLA, INOG, IRMA.

Ötbetűsek: ERKEL, GÖRBE, KERTI, ORION, VÉGRE.

Hatbetűsek: ALMALÉ, MONDAT.

Hétbetűs: TEMERIN.

Tízbetűs: KOPPENHÁGA.

Betűrejtvények

1

GR	L
Ö	A

 2

U	K
---	---

 3

K	GÓ
O	

 4

JA	P
	Á

Skandináv rejtvény (28.)

Rejtvényünkben Matsuo Bashō japán költő Őszi est című költeményéből idézünk Kosztolányi Dezső fordításában. A verssorokat kell megfejtenetek.

	NŐI NÉV	A „FALÓRÓL” HIRES	KONYHAI ESZKÖZ	ILYENTALAJ ISVAN	ÁRASZT	A FÖLDBŐL KIEMELŐ	FALRA AKASZTHATO
	NÉVELŐ	DEHOGY!	AUSZTRIA	TÁL BETŰI	OXITÉN		
	1	SZ					
	FÉL ÖT	ÓDON	ILYEN		KENDER-TORÓ		
	ÉJFÉL ELŐTT	GÁBOR MIKLÓS	FÉRFINEV				
3						CÁR BETŰI	
„R”	FORDÍTVA ÚT NAGY HAJÓHAD			ELEJÉN GÓZÓL KI SZERBÜL		KÉN	ADA ELEJE ŐSZI GYÜMÖLCS
FÜVES TERÜLET	GY	MAGYAR VÁROS FORDÍTVA SZALAD	MINDKETTŐ SZERBÜL	KAS FORDÍTVA	FÉL ÖT PAD KÖZEPE	HIM ÁLLAT	OND BETŰI (ÉK. F) ELŐRE NYOM
ELOVIGYÁZATOSÁN KIS PATAK				ADAGOL	A SZOBÁBA		2 ÖKÖR SZERBÜL
	FŐVÁROSA HAVANNA UGYANI!		EME	BŐR THAIFÖLD	HIDROGÉN	ZÉRÓ	VÉDED (ÉK. H.) LUXEMBURG
◆							◆ ŐZ

Megfejtések: Berakós rejtvény: - JA, AZ A NÖVÉREME. Betűrejtvények: 1. GRÖNLAND, 2. KUBA, 3. KONGÓ, 4. JAPÁN
Skandináv rejtvény: A SZÁRAZ ÁGON KOMORAN IDŐZ EGY ÓRA'S FEKETE HOELLŐ, MEGJÖTT AZ ŐSZ

Herman Ottó Doroszlón

A tudósok gyakran megelőzik saját korukat. A múltban sokkal több ellenállással, bizalmatlansággal kellett szembenéznük azoknak, akik a tudományoknak szentelték életüket. Így volt ez a XIX. század végén is, amikor a híres magyar polihisztor, Herman Ottó Doroszlóra jött nővérehez, akinek a férje, Scultéty Náthán Doroszlón volt ekkoriban erdőmester.

A falubéli szájhagyomány úgy tartja, hogy a doroszlóiak gyanakodva fogadták a szakállas idegent, aki lepkehálókkal, dobozokkal járt-kelt a faluban, és állandóan jegyzeteket készített, ki-kérdezgette a falubelieket, akik ezt a szokatlan életmódot nem tudták elfogadni, így a babonásabb doroszlóiak Herman Ottót hamarost garabonciásnak tekintették. A híres polihisztor, Herman Ottó bebarangolta Nyugat-Bácska vidékét. Nyugtalan természete ezen a vidéken is sok ismerettel gazdagodott.

Miért is tekintették Herman Ottót garabonciásnak? A magyar népi hiedelemvilág szerint a garabonciás a táltoshoz hasonlóan foggal vagy több foggal születik. Rongyos köpenyben, kezében könyvvel kopogtat be a házakba: tejet vagy tojást kér, amiből bőven illik adni neki. Amennyiben a kérését megtagadják, vagy csak keveset adnak neki, akkor büntetésül vihart, forgószélet, jégverést okoz. A hiedelem szerint a garabonciás 13 iskolát végez, így egy bűvös könyvhöz jut. Bűvös könyve segítségével tudja előidézni a fent említett természeti csapásokat. Nem nehéz ennek tudatában elképzelni, hogy miként is reagáltak az egyszerű emberek Doroszlón, amikor a körükben megjelent fura öltözötű és nagy szakállú polihisztor meglátták a hóna alatt jegyzetfüzetével, be-bekopogva a házak kapuin. A hagyomány szerint egyszer meg is kergették a tudóst a helyiek, később megszokták és befogadták.

A sógorán és a nővérén kívül a falubeli értelmiség, a bíró, a pap, a tanító tudhatott csak arról, mennyire jelentős munkán dolgozott Herman Ottó. Az állás nélkül maradt tudós ugyanis Afrika helyett Doroszlóra jött, mert ismerősei, akik felfigyeltek tudományos munkásságára, lebeszéltek afrikai útjáról, s megbízták, hogy fejezze be a már jóval korábban megkezdett tanulmányait a pókok világáról, és írja meg tervezett monográfiáját. Némi pénz is biztosítottak neki. 1874 februárjában hozzáfogott az íráshoz. Bár 39 éves volt, otthona nem volt, ezért Doroszlóra vonult vissza sógorának, Scultéty Náthán

A nagy tudású Herman

királyi erdőmesternek a házába, ahol nyugodtan dolgozhatott. Egy évet töltött a faluban, s itt fejezte be a háromkötetes Magyarország pókfaunájának első részét. Nehézségeit érzékelteti az a körülmény, hogy neki kellett megalkotnia a tudományos szaknyelvet is, ugyanis ez a magyar nyelvújítás kora. Pókokról lévén szó, ezt úgy oldotta meg, hogy elment a doroszlói és a bezdáni takácsokhoz, és a tőlük ellesett kifejezéseket alkalmazta munkájában. Így lett az ő pókjainak bordás karma, fonalszűrője, csévéje, fonója.

A Természettudományi Társaság megbízásából írta meg Magyarország pókfaunáját, majd A magyar halászat könyvét. A XIX. század vége felé még virágoztak Doroszlón az ősfoglalkozások, melyek közül a halászat állt az első helyen. Herman Ottó A magyar halászat könyve című

művében a következőket írja a faluról: „A Mosztonga menti magyarság – leginkább Doroszlón – ekkor „pipáló” halra jár. Ladikja mindössze ládaszerű. Finomra kihegyezett, éles szakás, négy-öt ágú szigonya hosszúlécra van erősítve, úgy hogy a lécs lapja a szigonyéval összevág. A halász a szigonyt vízszintesen tartja, a ladikot állva, lassan tologatja. Állva azért, hogy nagy szemköre legyen. Amint megpillantja a vízen azokat a köröket, biztos szemmel kiméri a távolságot és az irányt, s úgy dobja a szigonyt, hogy lapos oldalával siklik a vízen s csak a vasa jár kisé a színe alatt, fején vagy nyakszirten vágva így a halat. A rozoga ladikján dobásra álló, élesen figyelő Mosztonga-szigonyos a szebb halászképek közé tartozik... Egészen sajtáságos, eddigi kutatásaim szerint egyedülálló a Mosztonga mocsárban dívó, leginkább pedig kárászra szolgáló igazi dobvasra, melyet Doroszló falu magyarsága készít és kedvel.”

Visszatérve a fővárosba 1877-ben létrehozta, majd tíz évig szerkesztette a Természettudományi Füzeteket. Sok könyvet írt a madarakról. Jelentős volt munkássága a néprajz, a nyelvészet és a régészet terén is, ezért tartják az utolsó magyar polihisztornak.

Az örökké mozgó és tetterre kész Herman Ottó szabad idejében Doroszlón olvasóegyletet alapított, felfigyelt a helyi búcsúhelyre, a Szentkútra, a közeli Apatinban iparkiallítást szervezett, közben szerteágazó levelezést is folytatott, így Kossuth Lajossal is felvette a kapcsolatot. Ezek a levelek Herman Ottó bácskai tartózkodásának fontos dokumentumai.

Herman Ottó bácskai munkásságát még nem kutatták behatóan, a nagy polihisztor emlékét sem ápolják kellően vidékünkön. Sajnos sokan nem is tudják, hogy ezen a tájon is élt és dolgozott.

Wilhelm József

Tudod-e?

Mit jelent a **polihisztor** kifejezés? A minden tudományban jártas, sokoldalú személyt nevezzük polihisztoroknak. Mára megváltozott a helyzet, már egy-egy tudományban sem tudnak teljesen elmélyülni a tudósok, hanem többnyire csupán annak egy-egy ágát tanulmányozzák.

Herman Ottó egykori nyaralója, a Pele-lak a Szent István-barlangnál, Lillafüred közelében

Asztronauta rágcsáló

- Hogy hívják az asztronauta rágcsálót?
- ???
- Ūr-ge.

Illedelmes vulkán

- Melyik az abszolút illedelmes vulkán?
- Amelyik megkérdezi a mellette lévő hegytől, hogy nem baj-e, ha füstöl?

McDonald'sban

- Bemegy a Formula-1 versenyző a McDonald's-ba.
- Mit kér, uram? McRoyalt? McChikent?
 - McLarent!

Érett gyümölcsök

- A székely meg a fia az érett gyümölcsöket szedi össze a kertben. A fiú megkérdezi:
- Mi lesz ebből a sok gyümölcsből, édesapám?
 - Hát, ha anyád meggyógyul, lekvár, ha nem, akkor pálinka.

Móricka és a matektanár

- Mórickát megkérdezi a matektanár:
- Hogyan osztánál el 15 barackot 7 gyerek között?
 - Lekvárt főznék belőle!

Szófogadó gyerek

- Miért az ablakon keresztül jársz be a házba?
- Anya azt mondta, hogy ha rossz jegyet kapok, át ne lépjem a küszöböt.

Aranybálna

- Egy ember kifog egy aranybálnát, amely így szól:
- Kérlek, eressz el, és teljesítem három kívánságodat!
 - Egy nagy fenét! Megyünk az aranyműveshez!

Csónakkölcsönző

- A csónakkölcsönzős épp a tavat kémleli a távcsövével, amikor észreveszi, hogy az egyik csónakkal valami nincs rendben. Beleszól a hangosbemondóba:
- Kilences, kilences, azonnal jöjjön vissza!
 - Erre odaszól a kollégája:
 - Te, hát nekünk nincs is annyi csónakunk!
 - Mire a kölcsönzős rémülten:
 - Te jó ég, hatos, hatos, csak nincs valami baj?

Kaktuszmezőn

- Két lufi száll a mexikói kaktuszmezőn. Ahogy a szél viszi őket, jobbra-balra kerülgetik a kaktuszokat, épphogy elsuhanak mellettük.
- Egyszer csak megkérdezi az egyik lufi a másikat:
- Te, tulajdonképpen hova is megyünk?
 - Nem tudom, de majdcsak kilyukadunk valahol.

Hideg van

- Jean, miért van itt ilyen hideg?
- Mert nem tudtam, hogy hazajön, és csak egy személyre fűtöttem be, uram.

Spórolás

- A skót kisgyerek lelkenedezve megy haza.
- Képzeld, apa! Ma megspóroltam 2 fontot.
 - Hogyan kisfiam?
 - Az iskolából hazafelé nem ültem fel a villamosra, hanem szaladtam utána.
 - Jaj, de buta vagy, fiam, miért nem taxi után szaladtál? Akkor sokkal többet spóroltál volna meg.

Székely bácsi a repülőn

- Először utazik a székely bácsi repülőn. Kérdezi a stewardestől:
- Mondja, kedves, aztán van-e itt elég ejtőernyő mindenkinek?
 - Nagyon ritka, hogy egy repülő lezuhanna, így mi nem tartunk ejtőernyőt!
 - Hát a hajók is ritkán süllyednek el, aztán ott mégis mindig van mentőcsónak... pedig gondolom, úszni többen tudnak, mint repülni.

Kisbéka

- A kisbéka sétál az úton.
- Egyszer csak egy elágazáshoz ér, és megdöbbenve olvassa:
- „Balra a szépek, jobbra az okosak.”
- A kisbéka felsóhajt:
- Most szakadjak ketté?

Jean iszik

- Mondja Jean, miért iszik üres pohárból?
- Mert nem vagyok szomjas, uram.

Olaszország államformája

- Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.
- Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!
 - Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:
 - Háááát... csizma?

Kamionos

- Egy kamionos felhívja a főnökét mobiltelefonon:
- Főnök, nagy baj van, a bal oldali visszapillantó tükröm eltört!
 - Akkor cserélje ki!
 - Nem tudom, az egész kamion rajta fekszik!

6x6

A diliházban felmérést végeznek. Megkérdezik az egyik betegtől:

- Mennyi 6x6?
- Negyvenkettő.

A másiktól is megkérdezik:

- 6x6?
- Péntek.

A harmadiknak is felteszik a kérdést:

- 6x6?
- Harminchat.
- Ez fantasztikus! Hogy számolta ki?
- A 42-ből kivontam a pénteket.

Gombóc

Egy székely fickó azzal dicsekszik a barátainak, hogy akár harminc gombócot is képes megenni egyszerre. Fogadnak ötezer forintban, és elmennek gombócot rendelni. Hatalmas táliban teszik a szilvás gombócokat a fickó elé, és ő neki is lát. Falja, falja, már a szeme is kidülled, nyeli egymás után. Igen ám, de a huszonnyolcadik gombóc már sehogy sem megy le a torkán. Elkeseredetten nézi a táliban maradt három gombócot:

- Ha előre tudom, hogy ez a három ilyen nehezen fog lemenni, akkor ezekkel kezdem volna!

KEVERT KÖZMONDÁSOK

Találd meg a szerb megfelelőjét!

Ugyanazt a bölcsességet hordozzák magukban ezek a magyar és szerb nyelvben élő közmondások. Keresd meg, melyeknek melyik a párja!

Nincsen rózsza tövis nélkül. – Tuda ruka svrab ne češe.

Aki nem dolgozik, ne is egyék! – Vuk dlaku menja, a čud nikada.

Ki mástól vár, szomorúan jár. – Doći će i njemu crni petak!

Jön még a kutyára dér! – S kim si, takav si.

Madarat tolláról, embert barátjáról. – Gde je sreće, tu je i nesreće.

Kutyából nem lesz szalonna. – Ko ne seje, taj i ne žanje.

(Ki mástól vár, szomorúan jár. = Tuda ruka svrab ne češe.)

(Jön még a kutyára dér! = Doći će i njemu crni petak!)

(Aki nem dolgozik, ne is egyék! = Ko ne seje, taj i ne žanje.)

(Nincsen rózsza tövis nélkül. = Gde je sreće, tu je i nesreće.)

(Kutyából nem lesz szalonna. = Vuk dlaku menja, a čud nikada.)

(Madarat tolláról, embert barátjáról. = S kim si, takav si.)

(Megfejtés:

A hét napjai

Gondolkoztál-e már azon, Ghonnan erednek a hét napjait jelölő szavaink? Melyik származik más nyelvből, melyik eredeti magyar szó? A hétfő szó két részből tevődött össze: hét és fő. A fő szónak valamikor eleje, kezdete jelentése is volt, tehát ez a hét első napja. Igazolja ezt az értelmezést a következő nap, a kedd neve is. A kedd ugyanis alakilag nem más, mint ketted, jelentése pedig mai nyelven: második. A többi négy nap neve szláv eredetű. A szerda eredeti szláv nyelvi jelentése: középnap. A csütörtöké negyedik nap, a pénteké ötödik nap. A szombat tulajdonképpen a héber sabbath szóra vezethető vissza, a magyarba azonban szintén valamelyik szláv nyelvből került át. A vasárnap szó eredeti jelentése a vásár napja vagy vásári nap, azaz az a nap, amikor a vásárokat tartották.

Versbe szedett napok:

Hétfő hetibe,

Kedd kedvibe,

Szerda szeribe,

Csütörtök csüribe,

Péntek pitvarába,

Szombat szobájába,

Vasárnap a verpeléti vásárba.

*

Hétfő heves,

Kedd kedves,

Szerda szerelmes,

Csütörtök csendes,

Péntek piszkos,

Szombat szappanos,

Vasárnap kényes.

*

Hétfőn kezdem e hetet,

Kedden kedvem de remek,

Szerdán reggel felkelek,

Csütörtökön nevetek.

Pénteken sem heverek,

Szombaton se fekhetek,

Vasárnap leheverek,

befejezem e hetet.

A HÉT NAPJAI

Angol név	Magyar név	A név forrása	Magyar jelentés
Sunday	vasárnap	A Nap	a vásár napja
Monday	hétfő	A Hold	a hét feje, eleje
Tuesday	kedd	Tiw, az északi Odin isten fiának, Tyr istennek az angolszász megfelelője	ketted
Wednesday	szerda	Woden, az északi hadisten, Odin angolszász megfelelője	a szanskrit középéből
Thursday	csütörtök	Thor, Odin fia, a mennydörgés északi istene	a szláv 4.-ből ered
Friday	péntek	Frigg, a szerelem északi istene, Odin felesége	a szláv 5.-ből ered
Saturday	szombat	Szaturnusz, a vetés és aratás római istene	a héber sabbatból, a 7.-ből ered

Tedd helyre! – Ki nyert?

Két héttel ezelőtti, 26. számunkban alaposan összekevertük a hasonlatokat, de azért sokan vállalkoztak a megfejtésre. Így hangzanak helyesen a hasonlatok:

Alszik, mint a tej. Alszik, mint a bunda.

Buta, mint hat pár rendőrcsizma. Buta, mint a tök.

Él, mint hal a vízben. Él, mint Marci Hevesen.

Úgy ért hozzá, mint hajdú a harangöntéshez.

Úgy ért hozzá, mint tyúk az ábécéhez.

Fizet, mint a katonatiszt. Fizet, mint a köles.

Fürge, mint a gyík. Fürge, mint a csík.

Iszik, mint a gödény. Iszik, mint a kefekötő.

Káromkodik, mint a kocsis. Káromkodik, mint a jégeső.

Ordít, mint a fába szorult fereg. Ordít, mint a szamár.

Szorgalmas, mint a méh. Szorgalmas, mint a hangya.

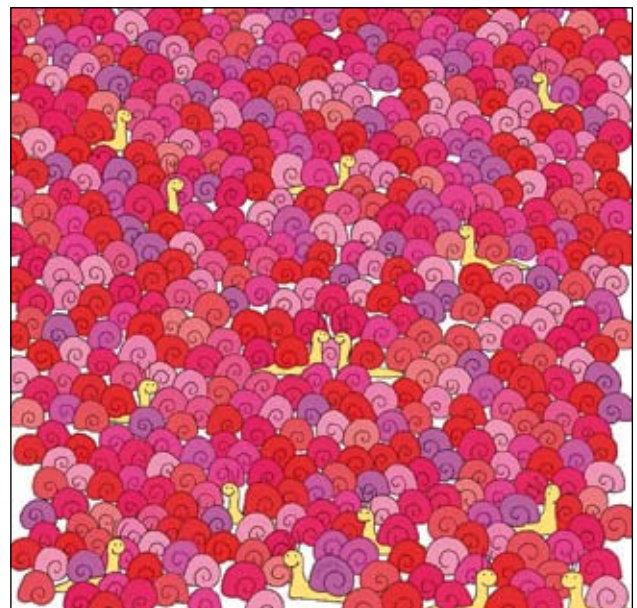
Mint ígértük, a megfejtők között egy USB-t sorsoltunk ki. A szerencse a **magyaroké** **Németh Kristófra** mosolygott, aki a J. J. Zmaj iskola hatodik osztályos tanulója. Gratulálunk! A nyereményt a jövő hónap elején kézbesíti a posta.

JÁTSSZUNK MÁSKÉNT!

Mondatösszerakás

A játék előfeltétele egy legalább annyi szóból álló összetett mondat, ahányan a játékot játsszák. A játékvezetőnek nagy szerepe van a mondat kiválasztásánál és a játék levezetésénél. A kiválasztott mondatot annyi szóra vagy értelmes mondatrészeire kell vágnia, ahány játékos lesz. A játékosok körben ülnek. A játékvezető a szétvágott mondatrészeket berakja egy dobozba, és körbe jár: minden játékos húz egy cetlit. A játékot némán kell játszani, és fontos, hogy a kör közepén legyen annyi hely, hogy a mondat darabjai elférjenek. Aki úgy érzi, hogy le akarja rakni a nála levő szót vagy mondatrészt, szó nélkül leteszi. Általában az kezd, akinél a mondat eleje, vagy vége van. Nemcsak a saját lapját teheti le, hanem ha úgy látja, hogy a sorrenden alakítani kell, azt is megteheti. Egész addig nem mehet oda más, amíg ő dolgozik. A játéknak akkor van vége, ha a csoport hang nélkül meg tud állapodni abban, hogy a mondat helyesen állt össze. A játék végén érdemes beszélni arról, hogy mi kellett a sikeres megoldáshoz, mi nehezítette, könnyítette, mi okozott esetleg gondot.

Keresd meg a szívet!

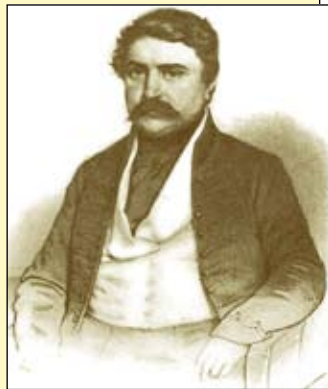

(Megoldás: a bal felső sarokban levő csigarest alatt.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 26. lapszámunkban ezen a helyen egy magyarországi író mosolygott ránk írógépe mögött, nem hétköznapi macskájával. Valójában arra voltunk kíváncsiak, ismeritek-e a képen szereplő írót és műveit. Elárultuk, hogy épp száz évvel ezelőtt, 1917. október 5-én született, és tíz évvel ezelőtt hunyt el. Ismert művei: Mondják meg Zsófikának, Abigél, Pilátus, Régimódi történet. Örömről szolgál, hogy sokan felismerték. Részben azért, mert a Tarka Világban, a Magyar Szó népszerű csütörtöki mellékletében is ugyanaz a kép szerepelt a megjelenés napján, részben pedig azért, mert olvastatok már egyik-másik művét, például a Tündér Lalát vagy az Abigélt. Más szóval: Szabó Magdáról van szó, arról az írónőről, akinek számos műve épp az ifjúságról szól. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse az adai Valkovity Emíliára, a Cseh Károly iskola hetedikes tanulója mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. Ezúttal egy férfi portréját láthatja-

tok, aki nem irodalmi munkásságáról maradt emlékezetes. Vajon miről? Eláruljuk, hogy megfontoltságának, politikai éleslátásának köszönhetően kortársai „a haza bölcsé”-nek nevezték. 1848-ban a forradalmi Batthyány-kormány igazságügyi minisztere volt.

Várjuk megfejtéseket, mielőbb küldjétek el a címünkre, de legkésőbb **2017. október 25-éig!** **Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs** Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímét is. Köszönjük!

Faültetés a magyarcsernyi templomudvarban

Október elején a bérmelegítésre készülő fiatalok fákat ültettek a magyarcsernyi templomkertben. Pál atya és a kertészek irányításával gyors és ügyes munkát végeztek a Petőfi Sándor iskola tanulói. A munkát a fotós is megörökítette.

Pál atyával ültették el a fákat a templomkertben

Fotó: Nagy Erzsébet

Keressük a sulisztárt!

November 4-én szervezik meg Budiszaván/Tiszakálmánfalván a XI. Sulisztárt, az általános iskolások népszerű énekes vetélkedőjét. Jelentkezni október 27-éig lehet Pongó Lajos zenei szerkesztőnél (021/719-042) vagy Rajsl Lászlónál (rajsl.laci@gmail.com, 069/191-0883).

Jelentkezéskor fel kell tüntetni a versenyző nevét, osztályát, iskolája nevét, a felkészítő tanár nevét, elérhetőségét és a dal címét. Ha többen lépnek színpadra egy produkcióban, szükséges valamennyiük adata.

A rendezvényt a Katolikus Kör épületében (Vasút utca 2.) tartják meg 16 vagy 17 órai kezdettel. Több kategóriában zajlik a verseny, és minden kategóriában az első három helyezett részesül díjban, valamint különdíjakat is osztanak. A főpróba a környékbeli fellépőknek november 3-án, pénteken 15 órakor kezdődik és 19 óráig tart, erre ugyancsak jelentkezni kell. A távolabbról, esetleg Magyarországról érkezőknek a verseny napján, november 4-én 10 órától 15 óráig tartják meg a főpróbát.

A jó rajz ismét díjat hozott

A hatvani TILMA a Gyermekművészetért Közhasznú Alapítvány által meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának tanulólányai. Szakáll Hargita és Erdélyi Pataki Lára díjazott lett (alkotásuk könyvben is megjelent), míg Kuti Lili és Kávi Renáta dicséretben részesült.

A felvételen Lili, Hargita, Lára és Renáta.

GME

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**

■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**

■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)

■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs